

CZĘŚĆ III
GEOMETRIA Dyskursywna
– WYSTAWY

PART III
DISCURSIVE GEOMETRY
– EXHIBITIONS

Wiesław Łuczaj Kalendarium wystaw

Calendar of exhibitions

Wszystkie przejawy sztuki geometrycznej można traktować jako swoiste dyskursy, np. sztukę konkretną można postrzegać i badać jako jeden z dyskursów formalistycznych, a sztukę non-objective jako dyskurs post-formalistyczny. Oczywiście jest to założenie wysoce uogólnione, ponieważ jak zauważył prof. Grzegorz Sztabiński:

W przeciwieństwie do roli dawnego dyskursu geometrycznego, który był w miarę jednolity w założeniach, choć wielopostaciowy, współczesna twórczość tego typu ma nieostre granice zarówno w sferze założeń teoretycznych jak praktyki.[1]

By sprawdzić tę zdefiniowaną różnorodność założeń teoretycznych jak i praktyk artystycznych, a przede wszystkim by zestawić sztukę konkretną z Geometrią Dyskursywną, przeciwstawić je sobie, bądź zbadać jak się uzupełniają, zorganizowałem serię międzynarodowych wystaw, których tytuły wskazywały zarówno na interesujące mnie zagadnienia, jak i tworzyły pole spotkania obu tych tendencji. Poprzez badanie różnorodnych postaw artystów, chciałem sprawdzić żywotność i aktualność sztuki konkretnej oraz Geometrii Dyskursywnej, ich związek z duchem czasu przełomu tysiącleci, ewoluowanie w epoce internetowych mediów, przekraczanie programowych ograniczeń i współczesną grę z kontekstem teoretycznym, w którym funkcjonują dzieła sztuki. Kolejne części tekstu będą poświęcone wybranym wystawom, które zostały pogrupowane według zagadnień wyrażonych w ich tytułach.

All manifestations of geometric art can be treated as specific discourses, for example, concrete art can be seen and studied as one of the formalist discourses, and non-objective art as a post-formalist discourse. Of course, this is a highly generalised assumption, because as Prof. Grzegorz Sztabiński noted:

Contrary to the role of the old geometric discourse, which was fairly uniform in its assumptions, albeit multiform, contemporary work of this type has blurred boundaries in both the area of theoretical assumptions and practice. [1]

In order to test this defined diversity of theoretical assumptions as well as artistic practices, and, above all, to juxtapose Concrete Art with Discursive Geometry, to contrast the two, or to examine how they complement each other, I organised a series of international exhibitions whose titles indicated both the issues I was interested in and created a meeting place for the two tendencies. By examining the diverse attitudes of artists, I wanted to test the vitality and relevance of Concrete Art and Discursive Geometry, their relationship to the spirit of the turn of the millennium, their evolution in the age of online media, their transgression of agenda-driven constraints, and their contemporary play with the theoretical context in which artworks function. The following sections of the text will focus on selected exhibitions, which have been grouped according to the issues expressed in their titles.

Międzynarodowa wystawa KONKRET / DYSKURS 2013

Pierwsze oficjalne zestawienie sztuki konkretnej z Geometrią Dyskursywną, miało miejsce podczas międzynarodowej wystawy KONKRET / DYSKURS, która została otwarta 12 września 2013 roku w Europejskiej Galerii Sztuki, Dom Aukcyjny MILLENIUM w Rzeszowie. Wzięło w niej udział 34 artystów z 6 krajów europejskich. Tytuł wystawy tworzyły dwa przeciwstawne wyrazy. KONKRET oznaczał tu bowiem sztukę konkretną a DYSKURS – Geometrię Dyskursywną. W niepublikowanym tekście towarzyszącym wystawie napisałem m.in. że brak jednoznacznego odniesienia kształtów geometrycznych do realnego świata oraz nowe konteksty teoretyczne i nasze (widzów) indywidualne doświadczenie mogły nadawać tej wystawie oraz obrazom nowe sensy i tworzyć nieoczekiwane referencje do rzeczywistości. Prezentowane prace mogły bowiem wskazywać zarówno na idee związane z porządkiem, racjonalnością i jedno-

International exhibition CONCRETE / DISCOURSE 2013

The first official juxtaposition of Concrete Art with Discursive Geometry took place during the international exhibition CONCRETE / DISCOURSE, which opened on 12 September 2013 at the European Art Gallery, MILLENIUM Auction House in Rzeszów. Its participants included 34 artists from 6 European countries. The title of the exhibition was formed by two opposing words. This is because CONCRETE here meant Concrete Art and DISCOURSE – Discursive Geometry. In an unpublished text accompanying the exhibition, I wrote, among other things, that the lack of explicit reference of geometric shapes to the real world, as well as new theoretical contexts and our (viewers') individual experience, may have given this exhibition and the paintings new meanings and created unexpected references to reality. Indeed, the works on display could point to both the ideas of order, rationality and unambiguity inherent in the roots of concrete art in the first avant-garde, as well as to chance and indeterminacy, random numbers and statistical distributions of work elements inherent in neo-avantgarde system art. They could also be associated with postmodern ambiguity, the eternal failure of meanings (Z. Bauman) and the atmosphere of theory (A. Danto), allowing one to look at geometric art from different perspectives.

Combining these different positions, the CONCRETE / DISCOURSE exhibition became a presentation of the spirit of post-modernity and – at the same time – a play with the tradition of modernity. There were works relating directly to concrete art (Wolf Ebener, Jo Kuhn, Aleksander Olszewski, Jean-Pierre Viot,) and those based on a mathematical system or other mathematical factor (Gerhard Hotter, Jan Pamuła, Laszlo Otto). There were images and objects playing an illusory game with our perception (Gerhard Frömel, Reinhard Roy), materialising colour or becoming light (István

85. Joa Zak

Jean-Pierre Viot,) oraz takie, których podstawą jest matematyczny system lub inny matematyczny czynnik (Gerhard Hotter, Jan Pamuła, Laszlo Otto). Można było zobaczyć obrazy i obiekty prowadzące iluzijną grę z naszą percepcją (Gerhard Frömel, Reinhard Roy), materializujące kolor lub stające się światłem (István Haász, Hellmut Bruch). Można było zobaczyć takie, które są medytatywne (Dominique Chapuis) lub wyraźnie dyskursywne: skłaniające widza do odkrywania treści (Josef Linschinger, Waldemar Bachmeier) oraz sugerujące jakieś związki, np. społeczne, pejzażowe, posthumanistyczne (Joa Zak, Grzegorz Mroczkowski, Jochen Röder, Przemysław Suliga).

Międzynarodowa wystawa **KONKRET / DYSKURS**, Europejska Galeria Sztuki, Dom Aukcyjny MILLENIUM, Rzeszów, 2013
International exhibition **CONCRETE / DISCOURSE**, European Art Gallery, MILLENIUM Auction House, Rzeszów, 2013

znacznością właściwą korzeniom sztuki konkretnej w pierwszej awangardzie, jak i na przypadek i nieokreśloność, liczby losowe i statystyczne rozkłady elementów dzieła właściwe neoawangardowej sztuce systemowej. Mogły także kojarzyć się z postmodernistyczną wieloznacznością, wiecznym niedokonaniem znaczeń (Z. Bauman) oraz atmosferą teorii (A. Danto), pozwalającą spojrzeć na sztukę geometryczną z różnych perspektyw.

Wystawa **KONKRET / DYSKURS** łącząc te różne stanowiska, stała się prezentacją ducha post-nowoczesności jak i – równocześnie – grą z tradycją nowoczesności. Można było na niej zobaczyć prace odnoszące się wprost do sztuki konkretnej (Wolf Ebener, Jo Kuhn, Aleksander Olszewski,

Haász, Hellmut Bruch). There were also those that are meditative (Dominique Chapuis) or explicitly discursive: prompting the viewer to discover content (Josef Linschinger, Waldemar Bachmeier) and suggesting some kind of relationship, e.g. social, landscape, posthumanist (Joa Zak, Grzegorz Mroczkowski, Jochen Röder, Przemysław Suliga).

NOTES

[1] Grzegorz Sztabiński, *Interdiscourse in Contemporary Geometric Art* [in:] Wiesław Łuczaj (ed.), *GRID. Geometry in discourse. Discourse in Geometry*, ed. Jan Kochanowski University in Kielce, 2017, pp. 14-25.

PRZYPISY

[1] Grzegorz Sztabiński, *Interdiscourse we współczesnej Sztuce geometrycznej* [w:] Wiesław Łuczaj (red.), *GRID. Geometria w dyskursie. Dyskurs w geometrii*, wyd. Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, 2017, s. 14-25.

86. Otwarcie wystawy **KONKRET / DYSKURS**.

Od lewej:
Emil Jurkiewicz, kurator Europejskiej Galerii Sztuki,
prof. Robert Kotowski, Dyrektor Muzeum Narodowego
w Kielcach, prof. Wiesław Łuczaj, kurator wystawy.

Opening of the **KONKRET / DISCURS** exhibition.
From the left: Emil Jurkiewicz,
curator of the European Art Gallery,
prof. Robert Kotowski,
Director of the National Museum in Kielce,
prof. Wiesław Łuczaj,
curator of the exhibition.

LISTA UCZESTNIKÓW LIST OF PARTICIPANTS

- KONKRET / DYSKURS:** Waldemar Bachmeier (D), Wolfgang Berndt (D), Hellmut Bruch (A), Dominique Chapuis (F/D), Wolf Ebener (D), Rita Ernst (CH), Gerhard Frömel (A), Andrzej Gieraga (PL), Dorota Grynczel (PL), István Haász (H), Fritz Heerz (D), Herbert Höcky (D), Ingrid Hornef (D), Gerhard Hotter (D), Karl Peter Kremer (D), Jo Kuhn (D), Josef Linschinger (A), Wiesław Łuczaj (PL), Michał Misiak (PL), Grzegorz Mroczkowski (PL), Aleksander Olszewski (PL), Laszlo Otto (H), Jan Pamuła (PL), Jochen Röder (D), Antonio Rollo (I), Reinhard Roy (D), Przemysław Suliga (PL), Gertrud Viegner (D), Jean-Pierre Viot (F), Horst Peter Vitt (D), Joa Zak (PL).

Międzynarodowe wystawy:
GEOMETRIA RELACYJNA, 2014

oraz
KONKRET / DYSKURS / RELACJA,
2015

W dwóch kolejnych wystawach główny akcent został położony na dyskursy i relacje. Zależało mi bowiem na częściowym nawiązaniu do estetyki relacyjnej francuskiego krytyka, teoretyka sztuki i kuratora, Nicholasa Bourriaud, który w latach 90. XX wieku tym terminem opisywał tendencje i praktyki artystyczne w sztukach wizualnych, inspirowane lub oparte na relacjach międzyludzkich i ich społecznym kontekście. Bourriaud postrzegał artystów jako mediatorów i wskazywał, że celem sztuki jest wymiana informacji między artystą a widzem.[2]

Podczas tych wystaw chciałem sprawdzić, czy i jak założenia estetyki relacyjnej realizuje Geometria Dyskursywna, obrazując różnorodne aspekty rzeczywistości, jak np.: zachowania społeczne ludzi, ich uczestnictwo w kulturze i sztuce, naszą codzienność, referencje do świata mass mediów, odniesienia do refleksji post humanistycznych, sztucznego życia, muzyki, architektury i innych.[3]

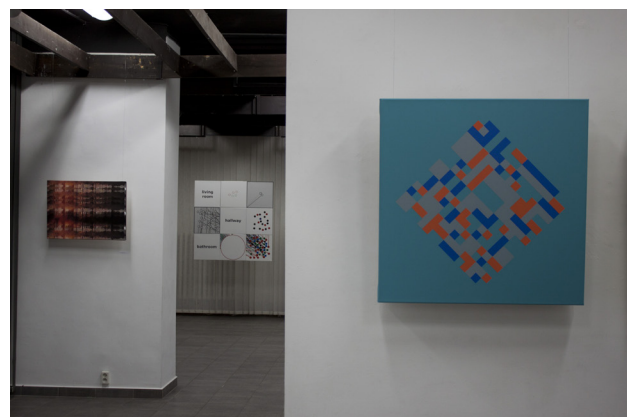
KALENDARIUM

1. Międzynarodowa wystawa GEOMETRIA RELACYJNA została otwarta 18 grudnia 2014 roku w Galerii Działań w Warszawie. Była prezentacją dzieł 9 artystów z 5 krajów europejskich.
2. Międzynarodowa wystawa KONKRET / DYSKURS / RELACJA została otwarta 6 marca 2015 roku w Galerii BWA w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wzięło w niej udział 26 artystów z 8 krajów europejskich.

PRZYPISY

[2] Por. Nicolas Bourriaud, *Estetyka relacyjna*, wyd. Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie, 2012.

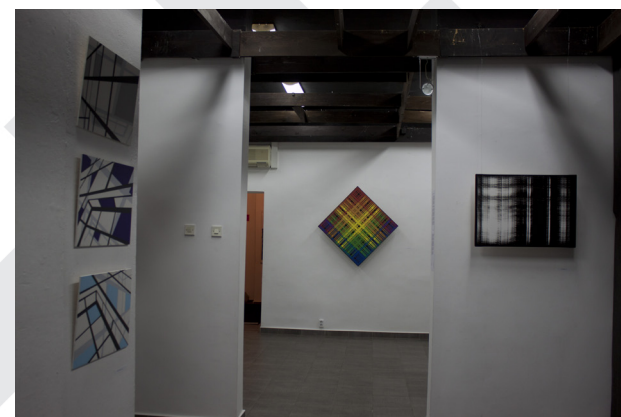
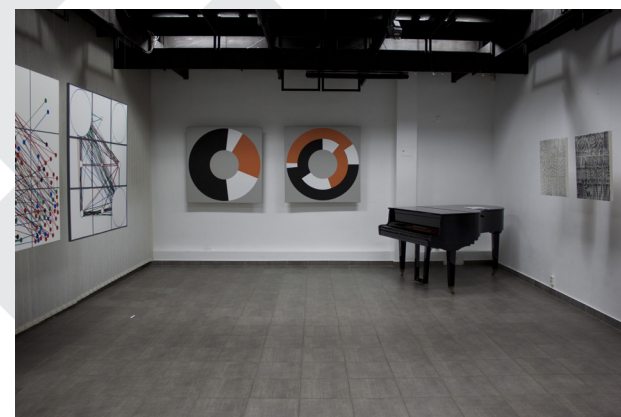
[3] Por. Wiesław Łuczaj, *KONKRET / DYSKURS / RELACJA* [w:] Katalog wystawy „KONKRET / DYSKURS / RELACJA”, wyd. BWA Ostrowiec Świętokrzyski, 2014.

International Exhibitions:
RELATIONAL GEOMETRY, 2014
and **CONCRETE / DISCOURSE /**
RELATION, 2015

In the next two exhibitions, the main emphasis was on discourses and relationships.

This is because I wanted to partially relate to the relational aesthetics of the French critic, art theorist and curator Nicholas Bourriaud, who in the 1990s used this term to describe artistic trends and practices in the visual arts inspired by or based on human relationships and their social context. Bourriaud saw artists as mediators and pointed out that the purpose of art is to exchange information between the artist and the viewer. [2] During these exhibitions, I wanted to see if and how the assumptions of relational aesthetics are real-ised by Discursive Geometry, depicting various aspects of reality, such as: people's social behaviour, their participation in culture and art, our everyday life, references to the world of mass media, referen-ces to post humanistic reflections, artificial life, music, architecture and others.[3]

87-90. Międzynarodowa wystawa **GEOMETRIA RELACYJNA**, Galeria Działań, Warszawa, 2014
International exhibition **RELATIONAL GEOMETRY**, Działan Gallery, Warsaw, 2014

LISTA UCZESTNIKÓW LIST OF PARTICIPANTS

1. **GEOMETRIA RELACYJNA:** Waldemar Bachmeier (D), Nikola Dimitrov (D), Rita Ernst (CH), Gerhard Hotter (D), Josef Linschinger (A), Wiesław Łuczaj (PL), Jean-Pierre Viot (F), Joa Zak (PL)
2. **KONKRET / DYSKURS / RELACJA:** Waldemar Bachmeier (D), Hellmut Bruch (A), Dominique Chapuis (F/D), Nikola Dimitrov (D), Wolf Ebenner (D), Rita Ernst (CH), Gerhard Frömel (A), Julian Gil (E), Eugenia Gortchakova (D), Dorota Grynczel (PL), István Haász (H), Gerhard Hotter (D), Jo Kuhn (D), Josef Linschinger (A), Wiesław Łuczaj (PL), Grzegorz Mroczkowski (PL), László Ottó (H), Jan Pamuła (PL), Antonio Rollo (I), Reinhard Roy (D), Norbert Thomas (D), Gertrud maria Viegner (D), Jean-Pierre Viot (F), Joa Zak (PL).

CALENDAR

1. The international exhibition **RELATIONAL GEOMETRY** opened on 18 December 2014 at Galeria Działań in Warsaw. It was a presentation of works by 9 artists from 5 European countries.
2. The international exhibition **CONCRETE / DISCOURSE / RELATION** opened on 6 March 2015 at the BWA Gallery in Ostrowiec Świętokrzyski. Its participants included 26 artists from 8 European countries.

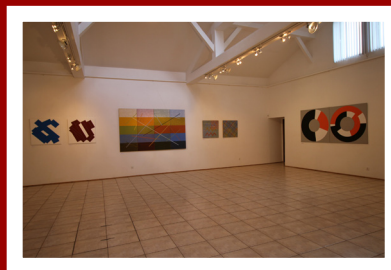
NOTES

[2] Nicolas Bourriaud, *Relational Aesthetics*, ed. Museum of Contemporary Art in Krakow, 2012.

[3] Wiesław Łuczaj, *KONKRET / DYSKURS / RELACJA* [in:] Catalog of the exhibition „KONKRET / DYSKURS / RELACJA”, ed. BWA Ostrowiec Świętokrzyski, 2014.

91-95. Międzynarodowa wystawa **KONKRET / DYSKURS / RELACJA**, BWA Ostrowiec Świętokrzyski, 2015
International exhibition **CONCRETE / DISCOURSE / RELATION**, BWA Gallery, Ostrowiec Swietokrzyski, 2015

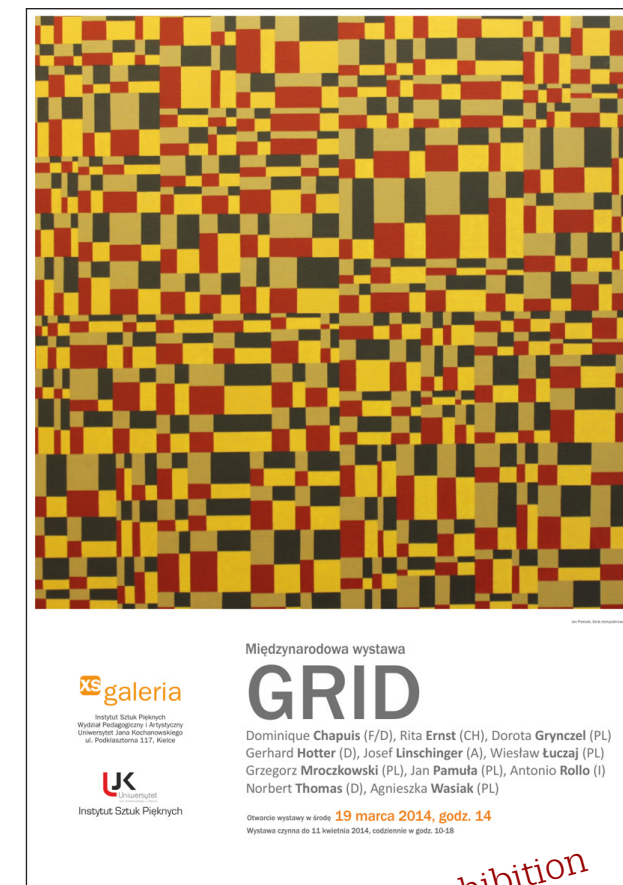
Cykliczna międzynarodowa wystawa **GRID** (2014-2017)

Doświadczenia i wnioski wyniesione nie tylko z wyżej opisanych wystaw pokazały, że przez lata dyskursywność dzieł geometrycznych była albo ukrywana (ze względu na jasno określone założenia kolejnych nurtów), albo traktowana jako wyjątek od reguły, albo jako rodzaj systemu, który stanowił inspirację dla sztuki konkretnej. Dlatego poszukując wspólnego mianownika dla Geometrii Dyskursywnej i sztuki konkretnej postawiłem na GRID.

Słowo grid w języku angielskim odnosi się do pojęcia kraty, siatki, sieci. W szerszym rozumieniu może ono określać strukturę, plan, schemat, rozmieszczenie czy połączenia i istniejące zależności. Rossa-lind E. Krauss postrzega grid jako jeden z symptomów sztuki nowoczesnej i wiąże ją, m.in. z dążnością ku obiektywizacji dzieła wizualnego. Awangarda i neoawangarda dokonują usamodzielnienia gridu jako tematu. W praktykach postmodernistycznych jego znaczenie rozciąga się na różnego rodzaju sieci, relacje złożonych i zmiennych powiązań, sytuujących się we wszelkich obszarach współczesnego życia. Ponieważ możemy pojmować go jako system integrujący i zarządzający elementami struktury oraz zasobami jej treści, grid doskonale nadawał się na temat wspólnej wystawy dzieł konkretnych i dyskursywnych.

KALENDARIUM tych międzynarodowych wystaw w latach 2014-2017 wygląda następująco:

- 1. Pierwsza wystawa** zatytułowana GRID została otwarta 19 marca 2014 roku w Galerii XS Instytutu Sztuk Pięknych UJK w Kielcach. Wzięło w niej udział 11 artystów z 6 krajów.
- 2. Druga wystawa** GRID została otwarta 28 kwietnia 2015 roku, także w Galerii XS Instytutu Sztuk Pięknych UJK w Kielcach. Wzięło w niej udział 8 artystów z 5 krajów.
- 3. Trzecia wystawa** GRID została otwarta 10 września 2016 roku, ponownie w Galerii XS Instytutu Sztuk Pięknych UJK w Kielcach. Wzięło w niej udział 54 uczestników z 8 krajów. Wystawa

*Cyclical international exhibition
GRID (2014-2017)*

Experiences and lessons learned not only from the above-described exhibitions have shown that over the years the discursiveness of geometric works was either concealed (due to the clearly defined assumptions of subsequent trends), or treated as an exception to the rule, or as a kind of system that provided inspiration for concrete art. Therefore, looking for a common denominator for Discursive Geometry and Concrete Art, I decided on GRID.

The word grid in English refers to the concept of a lattice, grid, network. In a broader sense, it can refer to the structure, plan, scheme, arrangement or connections and existing relationships. Rossalind E. Krauss sees the grid as one of the symptoms of modern art and links it, among other things, to the move toward objectification of a visual work. The avant-garde and neo-avant-garde make the grid independent as a subject. In postmodern practices, its meaning extends to various kinds of

wie towarzyszyła II Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Artystyczna GEOMETRIA W DISKURSIE – DISKURS W GEOMETRII pt. „Grid”.

4. **Czwarta wystawa** GRID została otwarta 29 marca 2017 roku w Galerii Uniwersyteckiej Wydziału Sztuki UŚ w Cieszynie. Wzięło w niej udział 45 uczestników z 9 krajów.

5. **Piąta wystawa** GRID została otwarta 25 września 2017 roku w Galerii XS Instytutu Sztuk Pięknych UJK w Kielcach. Wzięło w niej udział 54 uczestników z 8 krajów. Wystawie towarzyszyła III Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Artystyczna GEOMETRIA W DISKURSIE – DISKURS W GEOMETRII, zorganizowana przez Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Stowarzyszenie Pro Arte w Kielcach.

Tym razem pojęcie grid zostało potraktowane tylko jako łącznik między sztuką konkretną a Geometrią Dyskursywną. Kontynuowane były rozważania z poprzedniego roku, w których grid rozumiany był jako zasada organizująca dzieło sztuki, struktura, treść, a także jako swego rodzaju relacje, sieci i powiązania sytuujące się w różnych obszarach współczesnego życia. W tym ostatnim kontekście był on jednym z elementów, które prowadziły do tematu wystaw i konferencji w roku 2018 – COMPLEXITY, ustalonego wspólnie z prof. Marią Cuevas z Uniwersytetu Complutense w Madrycie.

97. **GRID 1**, Galeria XS, Kielce, 2014
GRID 1, XS Gallery, Kielce, 2014

networks, relationships of complex and changing connections, situated in all areas of modern life. Since we can conceive it as a system that integrates and manages the elements of the structure and the resources of its content, the grid was perfectly suited as the subject of a joint exhibition of concrete and discursive works.

THE CALENDAR of these international exhibitions in 2014-2017 is as follows:

1. **The first exhibition**, titled GRID, opened on 19 March 2014 at the XS Gallery of the UJK Institute of Fine Arts in Kielce. Its participants included 11 artists from 6 countries.

2. **The second** GRID exhibition opened on 28 April 2015, also at the XS Gallery of the UJK Institute of Fine Arts in Kielce. Its participants included 8 artists from 5 countries.

3. **The third** GRID exhibition opened on 10 September 2016, again at the XS Gallery of the UJK Institute of Fine Arts in Kielce. Its participants included 54 artists from 8 countries. The exhibition was accompanied by the Second International Science and Art Conference GEOMETRY IN DISCOURSE – DISCOURSE IN GEOMETRY titled “Grid”.

4. **The fourth** GRID exhibition opened on 29 March 2017 at the University Gallery of the Faculty of Art of the University of Silesia in Cieszyn. Its participants included 45 artists from 9 countries.

5. **The fifth** GRID exhibition opened on 25 September 2017 at the XS Gallery of the UJK Institute of Fine Arts in Kielce. Its participants included 54 artists from 8 countries. The exhibition was accompanied by the 3rd International Science and Art Conference GEOMETRY IN DISCOURSE – DISCOURSE IN GEOMETRY, organised by the Academy of Fine Arts in Warsaw, Jan Kochanowski University in Kielce and the Pro Arte Association in Kielce. This time the notion of grid was treated only as a link between concrete art and Discursive Geometry. Considerations from the previous year continued, in which the grid was understood as the organising principle of the artwork, structure, content, and also as a kind of relationship, networks and connections situated in different areas

LISTA UCZESTNIKÓW LIST OF PARTICIPANTS

- GRID 1:** Dominique Chapuis (F / D), Rita Ernst (CH), Dorota Grynczel (PL), Gerhard Hotter (D), Josef Linschinger (A), Wiesław Łuczaj (PL), Grzegorz Mroczkowski (PL), Jan Pamuła (PL), Antonio Rollo (I), Norbert Thomas (D), Agnieszka Wasiak (PL)
- GRID 2:** Julian Gil (E), Eugenia Gortchakova (D), Michał Misiak (PL), Antonio Rollo (I), Reinhard Roy (D), Norbert Thomas (D), Jean-Pierre Viot (F), Martin Vosswinkel (D).
- GRID 3:** Monika Aleksandrowicz (PL), Natalia Andrzejewska (PL), Jakub Balicki (PL), Andrzej Banachowicz (PL), Dominique Chapuis (F / D), Waltraut Cooper (A), Maria Cuevas (E), Monika Czarska (PL), Mateusz Dąbrowski (PL), Georgi Dimitrov (BG), Małgorzata Dobrzyniecka-Kojder (PL), Jean-François Dubreuil (F), Rita Ernst (CH), Julián Gil (E), Małgorzata Gorgolewska (PL), Dorota Grynczel (PL), István Haász (H), Gerhard Hotter (D), Karolina Jaklewicz (PL), Tomasz Jędrzejko (PL), Vesna Kovacic (D), Jo Kuhn (D), Marlena Lenart (PL), Josef Linschinger (A), Jakub Matys (PL), Bartłomiej Michalski (PL), Marcin Mikołajczyk (PL), Michał Misiak (PL), Grzegorz Mroczkowski (PL), Boris Müller (D), Beta Oberc-Niemczyk (PL), Aleksander Olszewski (PL), Jürgen Paas (D), Przemysław Paliwoda (PL), Jan Pamuła (PL), Adam Panasiewicz (PL), Alicja Panasiewicz (PL), Sławomir Plewko (PL), Otto Reitsperger (D), Zbigniew Romańczuk (PL) , Reinhard Roy (D), Adam Skóra (PL), Magdalena Snarska (PL), Mark Starel (PL), Jolanta Studzińska (PL), Przemysław

of modern life. In the latter context, it was one of the elements that led to the 2018 exhibition and conference theme – COMPLEXITY, established jointly with Prof. Maria Cuevas of Complutense University in Madrid.

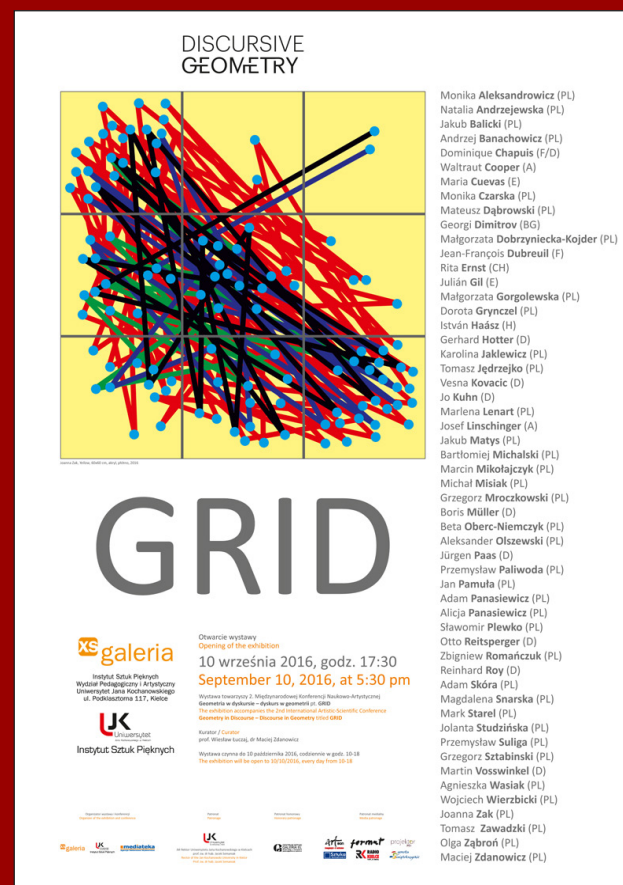
Suliga (PL), Grzegorz Sztabinski (PL), Martin Vosswinkel (D), Agnieszka Wasiak (PL), Wojciech Wierzbicki (PL), Joanna Zak (PL), Tomasz Zawadzki (PL), Olga Ząbroń (PL).

- GRID 4:** Andrzej Banachowicz (PL), Dominique Chapuis (F / D), Waltraut Cooper (A), Maria Cuevas (E), Mateusz Dąbrowski (PL), Georgi Dimitrov (BG), Małgorzata Dobrzyniecka-Kojder (PL), Jean -François Dubreuil (F), Rita Ernst (CH), Julian Gil (E), Małgorzata Gorgolewska (PL), Dorota Grynczel (PL), Istvan Haasz (H), Gerhard Hotter (D), Karolina Jaklewicz (PL), Tomasz Jędrzejko (PL), Jo Kuhn (D), Josef Linschinger (A), Jakub Matys (PL), Bartłomiej Michalski (PL), Michał Misiak (PL), Grzegorz Mroczkowski (PL), Boris Müller (D) Aleksander Olszewski (PL) , Laszlo Otto (H), Przemysław Paliwoda (PL), Jan Pamuła (PL), Adam Panasiewicz (PL), Alicja Panasiewicz (PL), Sławomir Plewko (PL), Antonio Rollo (I) Zbigniew Romańczuk (PL), Reinhard Roy (D) Magdalena Snarska (PL), Mark Starel (PL), Jolanta Studzińska (PL), Przemysław Suliga (PL) Grzegorz Sztabiński (PL), Norbert Thomas (D), Martin Vosswinkel (D), Agnieszka Wasiak (PL) Joanna Zak (PL), Tomasz Zawadzki (PL), Olga Ząbroń (PL).

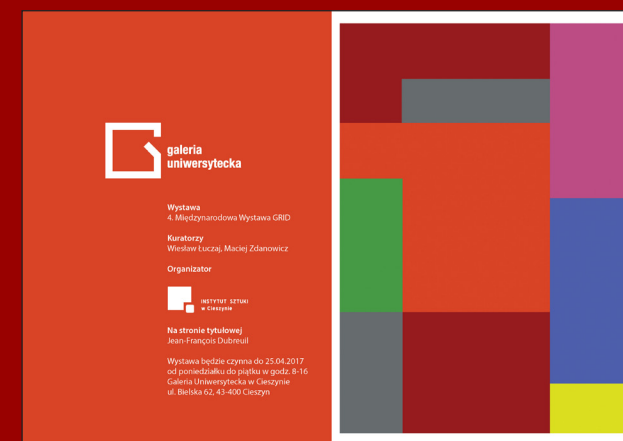
- GRID 5:** Štefan BALÁZS (SK), Małgorzata BIELECKA (PL), Hellmut BRUCH (AT), Ove CARLSON (SE), Dominique CHAPUIS (FR / DE), Mateusz DĄBROWSKI (PL), Dariusz GAJEWSKI (PL), Aleksandra GIERAGA (PL), Julián GIL (ES), István HAÁSZ (HU), Victor HULIK (SK), Zbyněk JANÁČEK (CZ), Wiktor JĘDRZEJEC (PL), Arkadiusz KARAPUDA (PL), Rafał KOCHAŃSKI (PL), Jo KUHN (DE) , Christine LÖW (DE), Susanne Kathlen MADER (NO), Michał MISIAK (PL), Adam MYJAK (PL), Paweł NOWAK (PL), Aleksander OLSZEWSKI (PL), Błażej OSTOJA LNISKI (PL), László OTTÓ (HU), Alicja PANASIEWICZ / Adam PANASIEWICZ (PL), Alina PICAZIO (PL), Sławomir PLEWKO (PL), Anto RABZAS (ES), Jaume ROCAMORA (ES), Reinhard ROY (DE), Zbigniew SIKORA (PL), Magdalena SNARSKA (PL) , Jacek STASZEWSKI (PL), Sabina TWARDOWSKA (PL), Gerard van der HORST (NL), Jorge VARAS (ES), Jean-Pierre VIOT (FR), Martin VOSSWINKEL (DE), Agnieszka WASIAK (PL), ZAWA & WOPUS (PL), Tomasz ZAWADZKI (PL), Olga ZĄBRŃ (PL), Wojciech ZUBALA (PL).

98. GRID 2, Galeria XS, Kielce, 2015
GRID 2, XS Gallery, Kielce, 2015

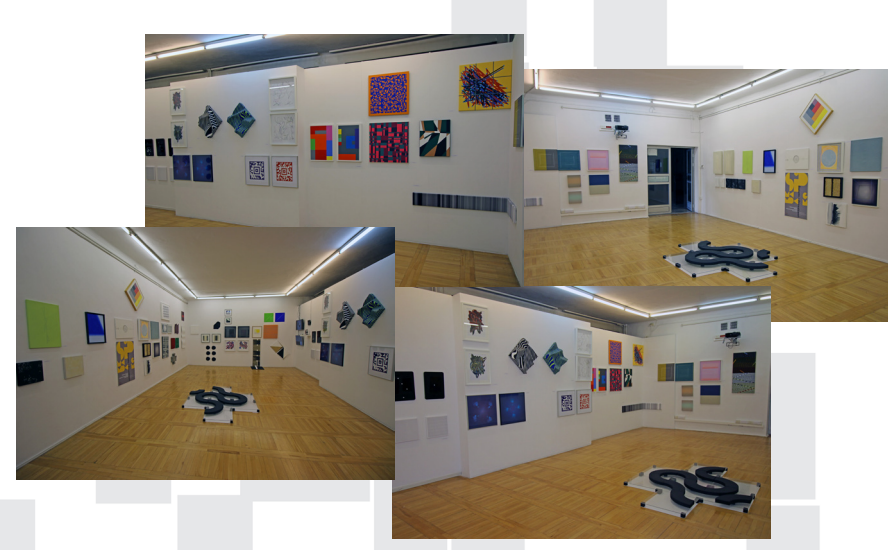
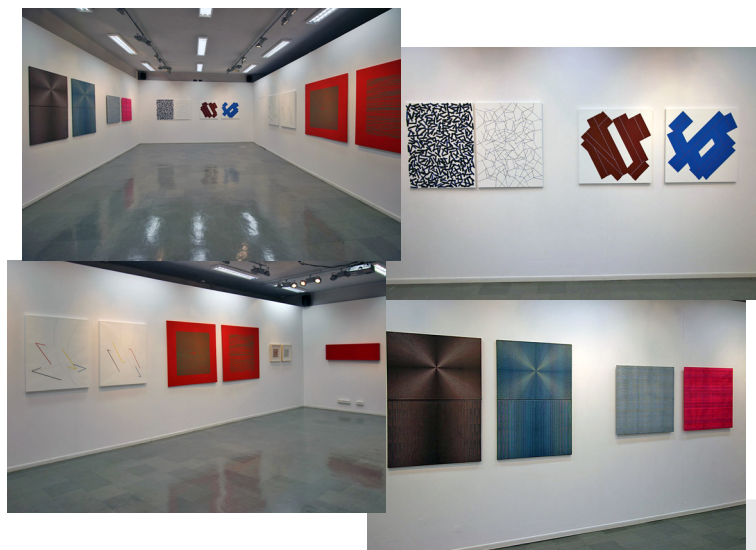
99. GRID 3, Galeria XS, Kielce, 2016
GRID 3, XS Gallery, Kielce, 2016

100. GRID 4, Galeria Uniwersytecka, Cieszyn, 2017
GRID 4, University Gallery, Cieszyn, 2017

101. GRID 5, Galeria XS, Kielce, 2018
GRID 5, XS Gallery, Kielce, 2018

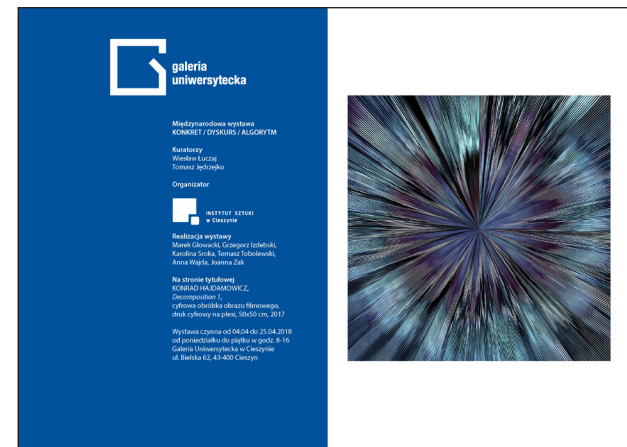

Międzynarodowe wystawy
**KONKRET / DISKURS /
 ALGORYTM, 2018** oraz
KONKRET / DISKURS / KOD
 2018

Obie wystawy stanowiły kolejne odsłony opisywanego, cyklicznego projektu, łączącego różne nurty współczesnej sztuki geometrycznej. Nurty te ukryte są pod tytułowym trójmianem: sztuka konkretna (KONKRET), Geometria Dyskursywna (DISKURS) oraz sztuka generatywna (KOD lub ALGORYTM). W obu wystawach prace z obszaru sztuki konkretnej dotyczyły zagadnień materii dzieła, koloru, konstrukcji i struktury, optycznego oddziaływania elementów, systemów matematycznych i podlegającego im gridu, oraz innych problemów formy, bo zgodnie z przywołanym wcześniej manifestem tej sztuki, powinna ona być wolna od jakichkolwiek związków z rzeczywistością. Z kolei prace z obszaru Geometrii Dyskursywnej czerpały swoje inspiracje z codziennej rzeczywistości, z różnych jej aspektów: codziennego życia, codziennej prasy, kolorowych magazynów, architektury, pejzażu, tekstów kultury, symulatorów sztucznego życia, z raportów statystycznych opisujących zachowania społeczne ludzi, mappingu, baz danych i wielu innych źródeł. Natomiast prace z obszaru sztuki generatywnej wiązały się z problematyką współtworzenia dzieła przez komputer. Były wynikiem losowości, algorytmów i komputerowych kodów. Prezentowane były w formie animacji generowanych i wizualizowanych przez komputer w czasie rzeczywistym, co oznacza, że obserwowane dzieła nigdy się nie powtarzały.

KALENDARIUM

1. Wystawa KONKRET / DISKURS / ALGORYTM została otwarta 4 kwietnia 2018 roku w Galerii Uniwersyteckiej Wydziału Sztuki UŚ w Cieszynie. Wzięło w niej udział 60 artystów z 11 krajów europejskich.
2. Wystawa KONKRET / DISKURS / KOD została otwarta 28 czerwca 2018 roku w Centrum Sztuki Galeria EL w Elblągu. Wzięło w niej udział 61 uczestników z 12 krajów europejskich oraz USA, Kanady i Korei Południowej.

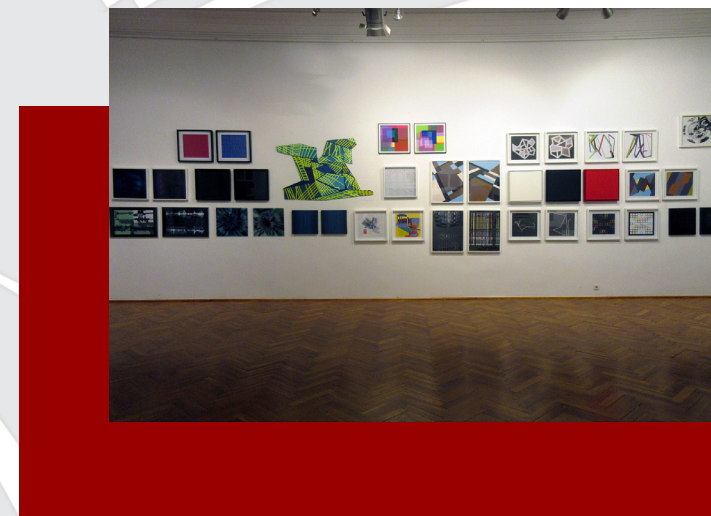

**International exhibitions
 CONCRETE / DISCOURSE /
 ALGORITHM, 2018 and
 CONCRETE / DISCOURSE / CODE,
 2018**

The two exhibitions were successive instalments of the described cyclical project, combining various currents of contemporary geometric art. These currents are represented in the title triad: concrete art (CONCRETE), Discursive Geometry (DISCOURSE) and generative art (CODE or ALGORITHM). In both exhibitions, works from the area of concrete art dealt with issues of the work's matter, colour, construction and structure, the optical interaction of elements, mathematical systems and the grid subject to them, and other problems of form, because, according to the manifesto of this art cited earlier, it should be free of any relationship with reality. The works in the area of Discursive Geometry, on the other hand, were inspired by everyday reality, various aspects of it: everyday life, daily newspapers, illustrated magazines, architecture, landscape, cultural texts, artificial life simulators, statistical reports describing people's social behaviour, mapping, databases and many other sources. On the other hand, works from the area of generative art were related to the problem of co-creation of the work by the computer. They were the result of randomness, algorithms and computer code. They were presented in the form of animations generated and visualised by a computer in real time, meaning that the works observed were never repeated.

103-104. Międzynarodowa wystawa KONKRET / DISKURS / ALGORYTM, Galeria Uniwersytecka, Cieszyn, 2018
 International exhibition CONCRETE / DISCOURSE, ALGORITHM, University Gallery, Cieszyn, 2018

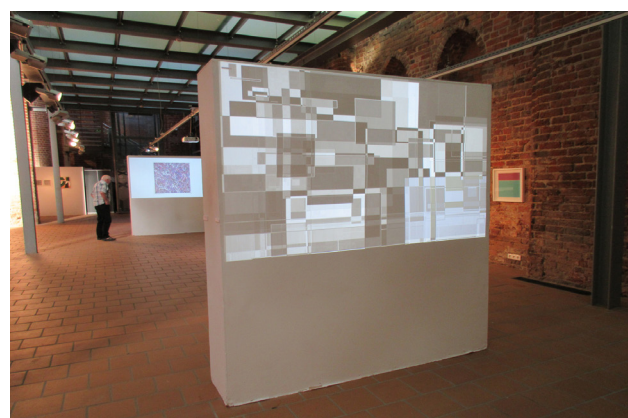

CALENDAR

1. The exhibition CONCRETE / DISCOURSE / ALGORITHM opened on 4 April 2018 at the University Gallery of the Faculty of Art of the University of Silesia in Cieszyn. Its participants included 60 artists from 11 European countries.
2. The exhibition CONCRETE / DISCOURSE / CODE opened on 28 June 2018 at the EL Gallery Art Centre in Elblag. Its participants included 61 artists from 12 European countries as well as the US, Canada and South Korea.

106-110. KONKRET / DYSKURS / KOD
Centrum Sztuki Galeria EL, Elbląg, 2018
CONCRETE / DISCOURSE / CODE
Art Center EL Gallery, Elbląg, 2018

Międzynarodowe wystawy **COMPLEXITY**, 2018

oraz

CONCRETE / DISCOURSE / COMPLEXITY, 2018

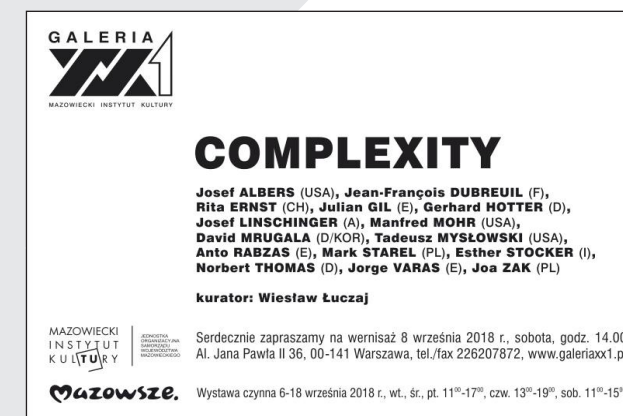
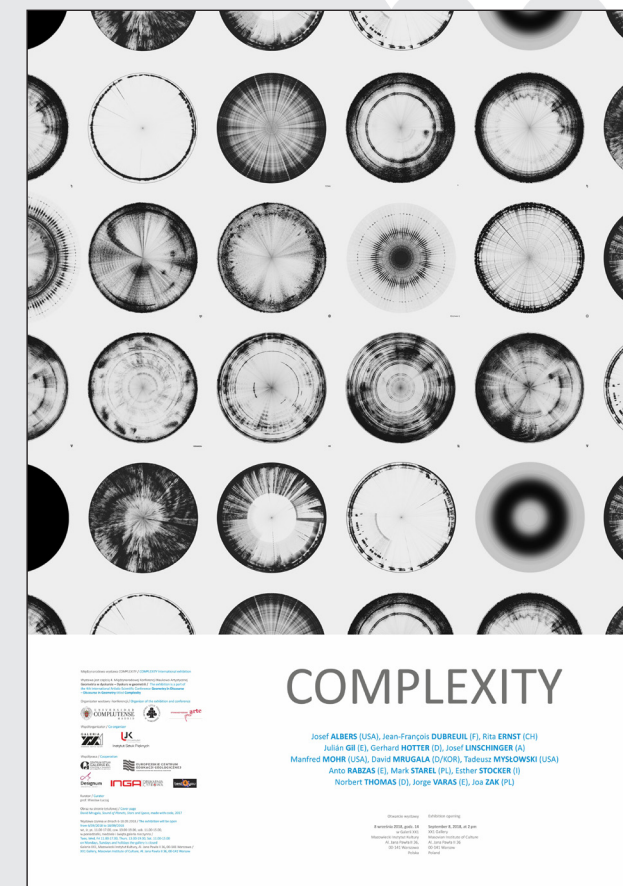
Tytuły kolejnych dwóch wystaw nie posiadały polskich odpowiedników. Powodem była trudność z adekwatnym oddaniem znaczenia angielskiego słowa, którego polskie słowo „złożoność” nie oddaje.

Słowo complexity^[4] wywodzi się z łaciny i oznacza „spieczone razem”. Termin ten jest zwykle używany do charakteryzowania czegoś z wieloma częściami w skomplikowanym układzie, obejmującego wiele aspektów i trudnego do zrozumienia. Badania złożoności prowadzone są na gruncie większości nauk, ponieważ skala występowania tego zjawiska jest powszechna, począwszy od mikroświata do skal kosmologicznych. We wspólnej opinii badaczy nie ma jednak zgody co do szczegółowej definicji złożoności. Dlatego przyjmuje

się szereg podejść do jej charakteryzowania, z których najbliższe sztuce mogą być takie terminy jak: entropia (np. jako stopień nieuporządkowania układu i rozproszenia jego elementów); determinizm (jako związek przyczynowo-skutkowy); podejście redukcjonistyczne (rozumiane jako opis własności złożonego układu poprzez opis i wyjaśnienie zachowania jego części); holizm (o własności złożonych układów całościowych nie można wywnioskować z zachowania ich części), superweniencja (np. jako relacja łącząca to, co fizyczne, z tym, co mentalne; jako oddziaływanie całości na część), emergencja (powstawanie jakościowo nowych form z oddziaływania między prostszymi elementami) i inne.

W ujęciu estetycznym złożoność oznacza różne wzorce dostępne dla percepcji wzrokowej na różnych poziomach (Birkin, 2010). W ujęciu tym dzieło sztuki jest czymś więcej niż zwykłą sumą elementów wizualnych.^[5]

Sięgając po ten termin chciałem nie tylko sprawdzić, czy w tendencjach redukcjonistycz-

nych zagadnienie złożoności ma rację bytu, ale przede wszystkim chciałem zbadać, czy ujawnia się różnice strukturalne między dziełami sztuki konkretnej a obrazowaniem w obszarze Geometrii Dyskursywnej i w jaki sposób będą się te ewentualne różnice objawiać. To bardzo ciekawe zagadnienie, warte oddzielnego tekstu. Z moich obserwacji wynika, że struktura prac dyskursywnych niesie nowe rozwiązania, często wymykające się logice ludzkiego umysłu, podczas gdy w sztuce konkretnej następuje nieświadomy wysyp rozwiązań tautologicznych.

KALENDARIUM:

1. Wystawa COMPLEXITY została otwarta 8 września 2018 roku w Galerii XX1 Mazowieckiego Instytutu Kultury w Warszawie. Wzięło w niej udział 15 artystów z USA, Korei Południowej oraz 7 krajów europejskich.
2. Wystawa CONCRETE / DISCOURSE / COMPLEXITY została otwarta 11 września 2018 roku w Galerii XS Instytutu Sztuk Pięknych UJK w Kielcach. Wzięło w niej udział 60 artystów z USA, Ekwadoru, Turcji oraz 10 krajów europejskich.

PRZYPISY

[4] Wyjaśnienie znaczenia słowa „complexity” zostało opracowanie na podstawie: Guy Birkin, *Aesthetic Complexity: Practice and Perception in Art & Design*, 2010, PhD, Nottingham Trent University, s. 24-26, źródło: <http://irep.ntu.ac.uk/id/eprint/91> [dostęp: 20.08.2019].

[5] Ibidem.

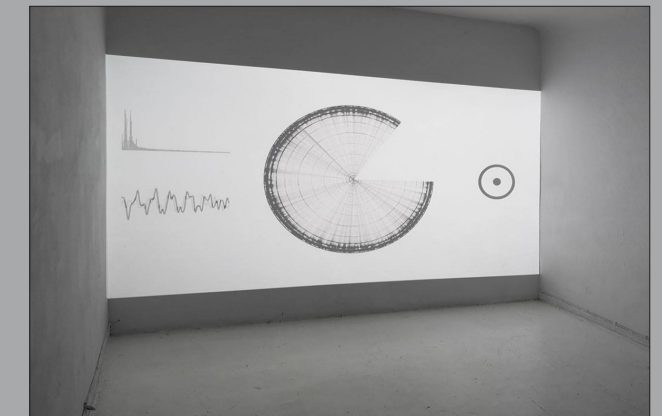
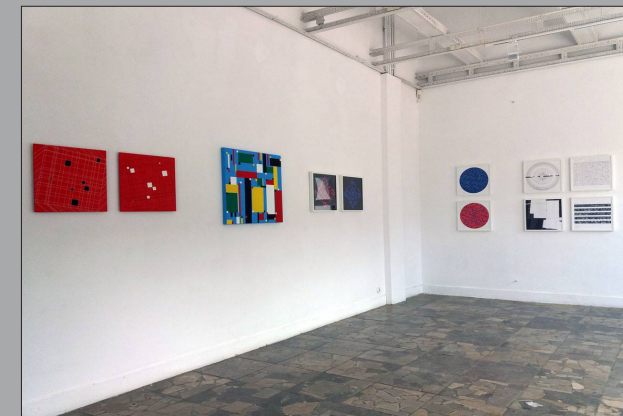
International Exhibitions: COMPLEXITY, 2018 and CONCRETE / DISCOURSE / COMPLEXITY, 2018

The titles of the next two exhibitions had no Polish equivalents. The reason was the difficulty of adequately conveying the meaning of the English word, which the Polish equivalent, „złożoność”, does not reflect.

The word complexity^[4] is derived from Latin and means „intertwined together”. The term is usually used to characterise something with many parts in a complex arrangement, involving many aspects and difficult to understand. The study of complexity is carried out in most sciences because the scale of its occurrence is widespread, from the micro-world to cosmological scales. However, there is no consensus in the researchers’ joint opinion on the specific definition of complexity. Therefore, a number of approaches are adopted to characterise it, of which the closest to art may be such terms as entropy (e.g., as the degree of disorder of a system and the dispersion of its elements); determinism (as a cause-and-effect relationship); reductionist approaches (understood as the description of the properties of a complex system by describing and explaining the behaviour of its parts); holism (the properties of complex holistic systems cannot be inferred from the behaviour of their parts), supervenience (e.g., as a relationship linking the physical with the mental; as the interaction of the whole with the part), emergence (the emergence of qualitatively new forms from the interaction between simpler elements) and others.

In aesthetic terms, complexity means the different patterns available to visual perception at different levels (Birkin, 2010). In this view, a work of art is more than the mere sum of visual elements.^[5]

By reaching for this term, I not only wanted to test whether the issue of complexity has legitimacy in reductionist tendencies, but, above all, I wanted to investigate whether structural differences

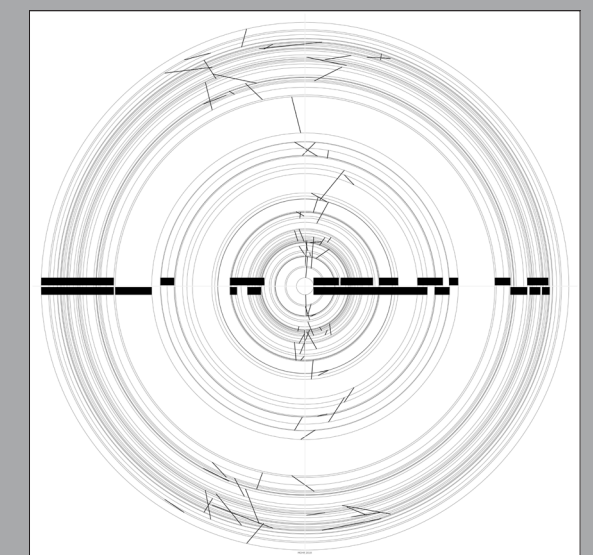

113-115. COMPLEXITY, Galeria XX1, Warszawa, 2018
COMPLEXITY, XX1 Gallery, Warsaw, 2018

116. David Mrugała, *Dźwięki planet, gwiazd i przestrzeni / Sound of planets, stars and space*
Wykonane za pomocą kodu, projekcja wideo / Made with code, video projection, 2017
Credit: Courtesy of the Artist

117. Josef Albers

118. Manfred Mohr, *P288_4579*
Credit: Courtesy of the Artist

LISTA UCZESTNIKÓW
LIST OF PARTICIPANTS

1. COMPLEXITY: Josef Albers (USA), Jean-Francois Dubreuil (F), Rita Ernst (CH), Julian Gil (E), Gerhard Hotter (D), Josef Linschinger (A), Manfred Mohr (USA), David Mrugala (D/KOR), Tadeusz Mysłowski (USA), Anto Rabzas (E), Mark Starel (PL), Esther Stocker (I), Norbert Thomas (D), Jorge Varas (E), Joa Zak (PL).

2. CONCRETE / DISCOURSE / COMPLEXITY: Anna-Maria BOGNER (A), Ove CARLSON (S), Dominique CHAPUIS (F/D), Marcin CHOMICKI (PL), Maria CUEVAS (E), Maks DANNECKER (D), Gilles DROUIN (F), Marek DZIENKIEWICZ (PL), John FRANCIS (CAN/F), Małgorzata GORGOLEWSKA (PL), István HAÁSZ (H), Konrad HAJDAMOWICZ (PL), Carmen HIDALGO de CINSEROS WILCKENS (E), Gerard van der HORST (NL), Aleksandra JADCZUK (PL), Jacek JAGIELSKI (PL), Paula JASZCZYK (PL), Wiktor JĘDRZEJCZAK (PL), Tomasz JĘDRZEJKO (PL), Arkadiusz KARAPUDA (PL), Anneke KLEIN KRANENBARG (NL), Anna KLONOWSKA (PL), Erdem KUCUK-KOROGLU (TR), Jo KUHN (D), Sebastian KULARSKI (PL), Christine LÖW (D), Pia LØYE (DK), Ryszard ŁUGOWSKI (PL), Małgorzata ŁUSZCZAK (PL), Susanne Kathlen MADER (D/N), Sławomir MARZEC (PL), Jakub MATYS (PL), Grzegorz MROCZKOWSKI (PL), Paweł NOWAK (PL), Fredo OJDA (PL), Mónica OLIVA (E), Aleksander OLSZEWSKI (PL), Błażej OSTOJA LNISKI (PL), László OTTÓ (H), Stefan PARUCH (PL), Sławomir PLEWKO (PL), Sabine RICHTER (D), Zbigniew ROMAŃCZUK (PL), Reinhard ROY (D), Koldo SEBASTIÁN (E), Katarzyna SADRAC (PL), Jerzy SOJKA (PL), Billy SOTO (EC), Jacek STASZEWSKI (PL), Michael T. STEPHENS (USA), Bogumiła STROJNA (F), Jolanta STUDZIŃSKA (PL), Przemysław SULIGA (PL), Agnieszka WASIAK (PL), Piotr WELK (PL), Andrzej WĘCŁAWSKI (PL), Andrés WOLSKY (H), Tomasz ZAWADZKI (PL), Joa ZAK (PL).

between works of concrete art and imagery in the field of Discursive Geometry would be revealed, and how these possible differences would manifest themselves. This is a very interesting issue, worth a separate text. From my observations, the structure of discursive works brings new solutions, often escaping the logic of the human mind, while in concrete art there is an unconscious rash of tautological solutions.

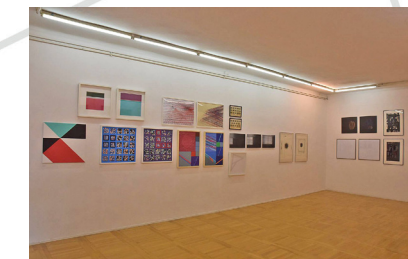
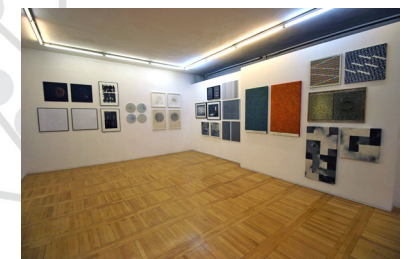
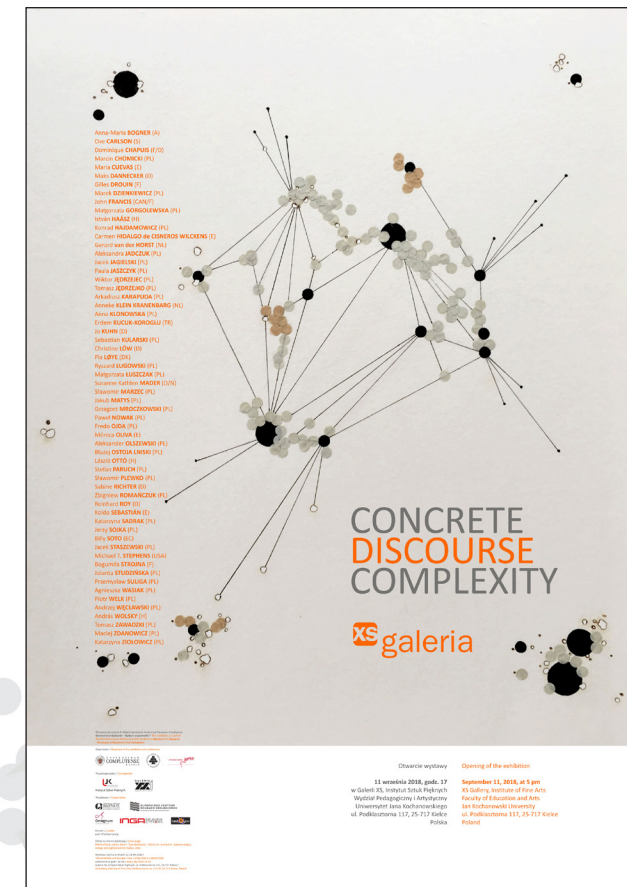
CALENDAR

1. COMPLEXITY exhibition opened on 8 September 2018 at XX1 Gallery of the Mazovian Institute of Culture in Warsaw. Its participants included 15 artists from the US, South Korea and 7 European countries.
2. The exhibition CONCRETE / DISCOURSE / COMPLEXITY opened on 11 September 2018 at XS Gallery of the UJK Institute of Fine Arts in Kielce. Its participants included 60 artists from the US, Ecuador, Turkey and 10 European countries.

NOTES

[4] The explanation of the meaning of the word „complexity” was based on: Guy Birkin, *Aesthetic Complexity: Practice and Perception in Art & Design*, 2010, PhD, Nottingham Trent University, pp. 24-26, source: <http://irep.ntu.ac.uk/id/eprint/91> [accessed on: 20 August 2019].

[5] Ibidem

120-125. COMPLEXITY, XX1 Gallery, Warsaw, 2018

Międzynarodowa wystawa
**INTERDISCURSIVE
NON-OBJECTIVE**

Trzy edycje wystawy INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE, różniące się ilością uczestników oraz niewielkimi zmianami w prezentowanym zestawie dzieł, ułożyły się w trzy odsłony twórczości artystów reprezentujących różne pokolenia, postawy i nurty współczesnej sztuki geometrycznej, dla których wspólnym mianownikiem jest interdyskursywność. Tę tendencję sztuki geometrycznej po raz pierwszy zdiagnozował i opisał w 2016 roku prof. Grzegorz Sztabiński[6]. Proponowana przez Sztabińskiego koncepcja interdyskursywnego charakteru współczesnej sztuki geometrycznej stanowi rodzaj krytycznej polemiki z koncepcją interdyskursu stworzoną przez niemieckiego językoznawcę i literaturoznawcę Jürgena Linka. Sztabiński uważa, że:

Trzeba przyjąć w sztuce istnienie wielości dyskursów, które są nieuzgadnialne. Wśród nich są dyskursy geometryczne. Znajdują one wyraz przede wszystkim w dziełach artystów, ale także w wypowiedziach odautorskich i krytyczno-teoretycznych. Dyskursy te wchodzą w złożone relacje z innymi istniejącymi w kulturze współczesnej. (...) Polegają na próbach łączenia dyskursów, porównywania ich, krzyżowania, eksperymentalnego nakładania, czy uzgadniania, a czasami wykazywania niezgodności, nieprzystawalności, desynchronizacji.[7]

Jako przykłady, Sztabiński wskazał na twórczość Tadeusza Mysłowskiego (możliwość ciągłego wzbogacania zestawu elementów poprzez uwzględnianie nowych rodzajów ujęć wyjściowej formy), Josefa Linschingera (nieoczywistość transkrypcji elementów fonetycznych języka), Wiesława Łuczaja (łączenie i uzgadnianie dwóch rodzajów dyskursów: statystyki i malarstwa geometrycznego), Gerharda Hottera (kwestia stosunku tego, co konkretne, wzrokowe lub słuchowe, do ogólnej zasady, której skomplikowanie zwiększa się wraz ze wzrostem ilości branych pod uwagę składników), czy twórczości własnej (zestawianie i uzgadnianie dyskursów: przyrody i logiki).[8]

International exhibition
**INTERDISCURSIVE
NON-OBJECTIVE**

The three editions of the INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE exhibition, differing in the number of participants and minor changes in the set of works on display, have arranged themselves into three unveilings of works by artists representing different generations, attitudes and currents of contemporary geometric art, for which interdiscursivity is the common denominator. This trend of geometric art was first diagnosed and described in 2016 by Professor Grzegorz Sztabiński[6]. Sztabiński's proposed concept of the interdiscursive nature of contemporary geometric art is a kind of critical polemic with the concept of interdiscourse created by German linguist and literary scholar Jürgen Link. Sztabiński believes that:

It is necessary to accept in art the existence of a multiplicity of discourses that are irreconcilable. Among them are geometric discourses. They are expressed primarily in the works of artists, but also in authorial and critical-theoretical statements. These discourses enter into complex relations with others existing in contemporary culture. (...) They involve attempts to combine discourses, compare them, cross them, experimentally overlap or reconcile them, and sometimes to show discrepancy, incompatibility, desynchronisation.[7]

As examples, Sztabiński pointed to the work of Tadeusz Mysłowski (the possibility of constantly

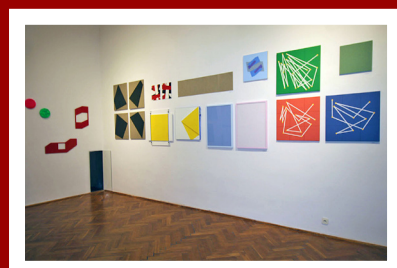
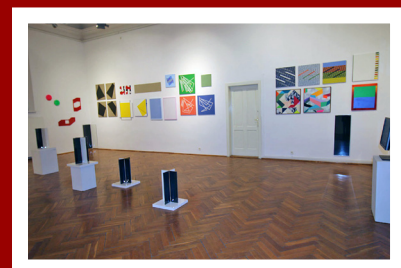
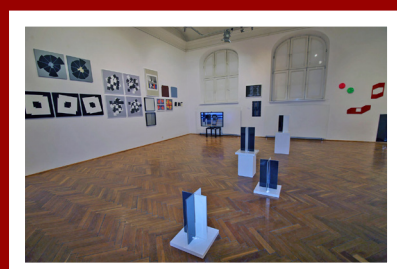
127-128. INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE
Galeria XX1, Warszawa / XX1 Gallery, Warsaw, 2018

enriching the set of elements by taking into account new types of approaches to the initial form), Josef Linschinger (the non-obviousness of transcription of phonetic elements of language), Wiesław Łuczaj (the combination and reconciliation of two types of discourses: statistics and geometric painting), Gerhard Hotter (the question of the relation of the concrete, visual or auditory, to a general principle, the complexity of which increases as the number of components taken into account increases), or his own work (the juxtaposition and reconciliation of discourses: nature and logic).[8] Based on Sztabiński's concept, I made what seems to me the first ever attempt to juxtapose non-objective art with interdiscursivity, and thus perhaps even complemented. This is because I share Kan-dinsky's view that „form without content is not a hand but an empty glove”. I am also attached to the traditional distinction in a work of art between content and form and its material carrier. Thus, I advocate that a work of art should not be reduced to the category of „how?” (how does the work communicate?), inherent in form, because the wholeness of the work

Billy Gruner, Małgorzata Łuszczak, Mark Starel, Tomasz Jędrzejko, Joa Zak, Ernest Zawada, Przemek Suliga

129-134. Międzynarodowa wystawa *INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE*, Galeria Uniwersytecka, Cieszyn, 2019
International exhibition *INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE*, University Gallery, Cieszyn, 2019

Opierając się na koncepcji Sztabińskiego podjąłem, jak mi się wydaje, pierwszą w historii próbę zestawienia sztuki non-objective z interdyscyplinowością, a przez to może nawet jej uzupełnienia. Podzielał bowiem pogląd Kandinsky'ego, że „forma bez treści nie jest ręką tylko pustą rękawiczką”. Jestem także przywiązany do tradycyjnego odróżnienia w dziele sztuki treści od formy oraz jej materialnego nośnika. Opowiadam się więc za tym, by dzieła sztuki nie redukować do kategorii „jak?” (jak dzieło komunikuje?), właściwej dla formy, bo pełnię dzieła uzyskuje posiadając także kategorię „co” (co dzieło komunikuje?)^[9], właściwą dla treści.

KALENDAR IUM

1. Pierwsza wystawa *INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE* została otwarta 22 lutego 2019 roku w Galerii Działań w Warszawie. Wzięło w niej udział 18 artystów z USA oraz 9 krajów europejskich.
2. Wystawa *INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE 2* została otwarta 10 kwietnia 2019 roku w Galerii Uniwersyteckiej Wydziału Sztuki UŚ w Cieszynie. Wzięło w niej udział 35 artystów z Australii, USA oraz 9 krajów europejskich.
3. Wystawa *INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE 3* została otwarta 9 maja 2019 roku w Galerii XS Instytutu Sztuk Pięknych UJK w Kielcach. Wzięło w niej udział także 35 artystów z Australii, USA oraz 10 krajów europejskich.

PRZYPISY

- [6] Grzegorz Sztabiński, op. cit., s. 23.
 [7] Ibidem.
 [8] Ibidem, s. 14-25.
 [9] Por. Barbara Kotowa, *O pojęciu wartości artystycznej*, s. 43, źródło: <http://studiametodologiczne.amu.edu.pl/wp-content/uploads/2013/11/sm25-01.pdf> [dostęp: 29.08.2019].

LISTA UCZESTNIKÓW LIST OF PARTICIPANTS

1. *INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE* (ed. 1, 2, 3): Richard van der AA (F), Milija BELIC (F), Deb COVELL (GB), Pascal FANCONY (F), Nick GRINDROD (GB), Billy GRUNER (AUS), Konrad HAJDAMOWICZ (PL), Hanz HANCOCK (GB), Peter HOLM (DK), Viktor HULIK (SK), Tomasz JĘDRZEJKO (PL), Jeffrey Cortland JONES (USA), Sarah KIEGHERY (AUS), Gosia KOSCIELAK (USA), Gerda KRUIJMER (NL), Josef LINSCHINGER (A), Małgorzata ŁUSZCZAK (PL), Jakub MATYS (PL), Patrick MORRISSEY (GB), Grzegorz MROCZKOWSKI (PL), Roland ORÉPÜK (F), Alina PICAZIO (PL), Ivo RINGE (D), Katrina SADRAK (PL), János Szász SAXON (H), Mark STAREL (PL), T. Michael STEPHENS (USA), Bogumila STROJNA (F), Przemysław SULIGA (PL), Arkadiusz SYLWESTROWICZ (PL), Guido WINKLER (NL), Joa ZAK (PL), Ernest ZAWADA (PL).

is achieved by also having the category of „what” (what does the work communicate?)^[9], inherent in content.

CALENDAR

1. The first exhibition *INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE* opened on 22 February 2019 at Galeria Działań in Warsaw. Its participants included 18 artists from the US and 9 European countries.
2. The exhibition *INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE 2* opened on 10 April 2019 at the University Gallery of the Faculty of Art of the University of Silesia in Cieszyn. Its participants included 35 artists from Australia, the US and 9 European countries.
3. The exhibition *INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE 3* opened on 9 May 2019 at the XS Gallery of the UJK Institute of Fine Arts in Kielce. Its participants also included 35 artists from Australia, the US and 10 European countries.

NOTES

- [6] Grzegorz Sztabiński, op. cit., p. 23.
 [7] Ibid.
 [8] Ibid, pp. 14-25
 [9] Barbara Kotowa, *On the concept of artistic value*, p. 43, source: <http://studiametodologiczne.amu.edu.pl/wp-content/uploads/2013/11/sm25-01.pdf> [access: 29/08/2019].

135. Peter Holm, Mark Starel, Gerda Kruimer
 137-140. Na stronie obok / On the opposite page: *INTERDISCURSIVE NON-OBJECTIVE 3*
 Galeria XS, Kielce / XS Gallery, Kielce, 2019

Międzynarodowe wystawy DISCURSIVE GEOMETRY

Ponieważ założenia Geometrii Dyskursywnej zostały opisane na początku monografii, a w tekście wielokrotnie wspominałem o różnych, podejmowanych przez artystów dyskursach, przedstawię poniżej jedynie kalendarium wystaw. Wyjątkiem jest cykl wystaw poświęconych wybranym zagadnieniom wykazanym w tytułach wystaw: DISCURSIVE GEOMETRY – LANDSCAPE / CITY & ARCHITECTURE / WORDS & SOUNDS / CH-ART, które zostały opatrzone krótkimi opisami założeń programowych tych prezentacji. Dwie wystawy z tego cyklu: ALGORITHM oraz RE-CONSTRUCTION zostały odwołane z powodu pandemii Covid-19.

KALENDARIUM

1. Pierwsza wystawa DISCURSIVE GEOMETRY została otwarta 17 kwietnia 2013 r. w Galerii XS Instytutu Sztuk Pięknych UJK w Kielcach. Udział w niej wzięło 5 artystów z 3 krajów.
2. Druga wystawa DISCURSIVE GEOMETRY została otwarta 5 września 2015 r. w Galerii XS Instytutu Sztuk Pięknych UJK w Kielcach. Udział w niej wzięło 9 artystów z 4 krajów.
3. Kolejna wystawa nosiła tytuł 7th DISCURSIVE GEOMETRY. Nadając jej kolejny numer, brałem pod uwagę także edycje, w których Geometria Dyskursywna pokazywana była pod innym tytułem lub została zorganizowana przez innego kuratora. Edycja 7. została otwarta 25 września 2017 r. w Galerii XS Instytutu Sztuk Pięknych UJK w Kielcach. Wzięło w niej udział 21 artystów z 6 krajów europejskich i USA.
4. Pierwsza zagraniczna wystawa pt. GÉOMÉTRIE DISCURSIVE (édition parisienne) została otwarta 24 kwietnia 2019 r. w Abstract Project Gallery w Paryżu, Francja. Udział w niej wzięło 10 artystów z 4 krajów europejskich i USA.

International exhibition DISCURSIVE GEOMETRY

Since the assumptions of Discursive Geometry were described at the beginning of the monograph, and in the text I have repeatedly mentioned various discourses undertaken by artists, I will only present a calendar of exhibitions below. The exception is the series of exhibitions devoted to selected issues indicated in the exhibition titles: DISCURSIVE GEOMETRY - LANDSCAPE / CITY & ARCHITECTURE / WORDS & SOUNDS / CH-ART, which have been provided with short descriptions of the program assumptions of these presentations. Two shows in this series: ALGORITHM and RE-CONSTRUCTION were canceled due to the Covid-19 pandemic.

CALENDAR

1. The first DISCURSIVE GEOMETRY exhibition opened on 17 April 2013 at the XS Gallery of the UJK Institute of Fine Arts in Kielce. Its participants included 5 artists from 3 countries.
2. The second DISCURSIVE GEOMETRY exhibition opened on 5 September 2015 at the XS Gallery of the UJK Institute of Fine Arts in Kielce. Its participants included 9 artists from 4 countries.
3. Another exhibition was titled 7th DISCURSIVE GEOMETRY. By assigning it a consecutive number, I also took into account the editions in which Discursive Geometry was shown

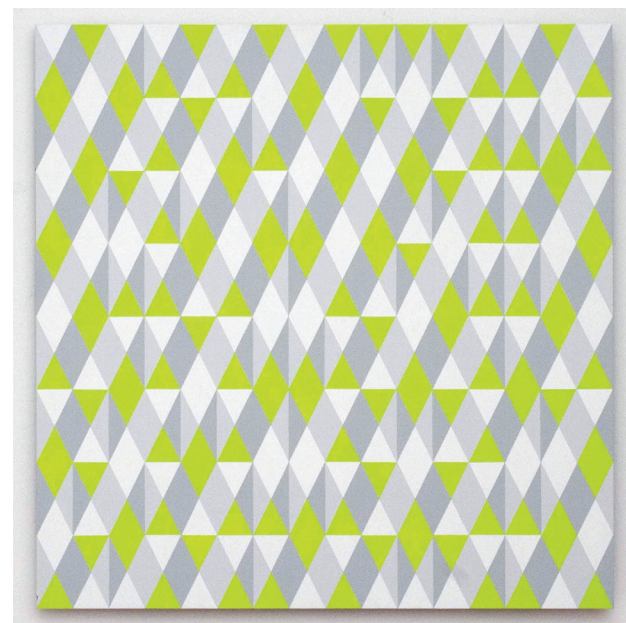
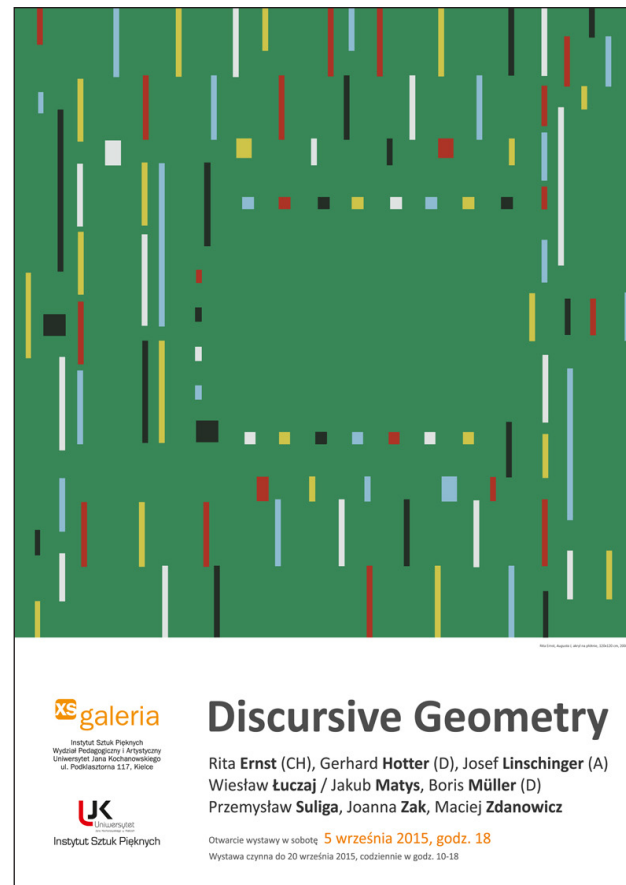

142-144. DISCURSIVE GEOMETRY, XS Gallery, Kielce, 2013

under a different title or was organised by a different curator. The 7th Edition opened on 25 September 2017 at the XS Gallery of the UJK Institute of Fine Arts in Kielce. Its participants included 21 artists from 6 European countries and the US.

4. The first foreign exhibition titled GÉOMÉTRIE DISCURSIVE (édition parisienne) opened on 24 April 2019 at Abstract Project Gallery in Paris, France. Its participants included 10 artists from 4 European countries and the US.
5. The second foreign exhibition, titled GEOMETRIA DISCURSIVA (edizione veneziana), opened on 13 September 2019 at the Venice Exhibition Gallery in Venice, Italy. Its participants included 5 Polish artists representing art schools in Krakow, Warsaw and Kielce.
6. DISCURSIVE GEOMETRY – LANDSCAPE, opened on 23 January 2020 at the XS Gallery in Kielce. Six artists from the US, Italy and Poland took part in it. The artists participating in this exhibition abandon the avant-garde tradition of presenting the landscape, understood as abstracting from reality, reducing or simplifying. They look at the landscape from an up-to-date perspective, manifested primarily in mapping strategies, illustrate data related to various aspects of the landscape and geographic space, record people's behavior in this space, such as moving or traveling. They also undertake the game with the landscape, which is typical of postmodernism, its deconstruction, and they also propose new iconography.
7. DISCURSIVE GEOMETRY – CITY & ARCHITECTURE, opened on 23 January 2020 at the XS Gallery in Kielce. 10 artists from the US, Spain, the Netherlands, France, Germany, Slovakia and Poland took part in it. The exhibition presents the works of selected artists who abandoned the avant-garde tradition of presenting the city or architecture, understood as a pretext to abstract from reality, reduce it or simplify it. The presented creativity manifests itself primarily in mapping strategies, where maps, plans and databases become the starting point for imaging various information regarding e.g. population, pollution, noise, etc. Imaging also refers to the everyday behavior of people in private and public spaces, and

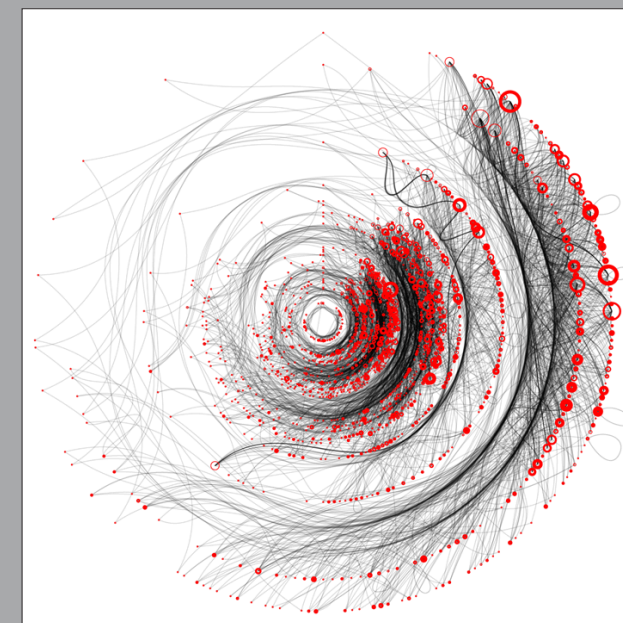
5. Druga wystawa zagraniczna pt. GEOMETRIA DISCURSIVA (edizione veneziana), otwarta 13 września 2019 r. w Venice Exhibition Gallery w Wenecji, Włochy. Wzięło w niej udział 5 polskich artystów reprezentujących uczelnie artystyczne w Krakowie, Warszawie i Kielcach.
6. DISCURSIVE GEOMETRY – LANDSCAPE, otwarta 23 stycznia 2020 r. w Galerii XS w Kielcach. Wzięło w niej udział 6 artystów z USA, Włoch i Polski. Artyści biorący udział w tej wystawie porzucają awangardową tradycję przedstawiania pejzażu, rozumianego jako abstrahowanie od rzeczywistości, redukowanie lub upraszczanie. Patrzą na krajobraz z aktualnej perspektywy, przejawiającej się przede wszystkim w strategiach mapowania, obrazują dane związane z różnymi aspektami krajobrazu i przestrzeni geograficznej, rejestrują zachowania ludzi w tej przestrzeni, takie jak przemieszczanie się lub podróżowanie. Podejmują także właściwą dla postmodernizmu grę z krajobrazem, jego dekonstrukcję, proponują też nową ikonografię.
7. DISCURSIVE GEOMETRY – CITY & ARCHITECTURE, otwarta 23 stycznia 2020 r. w Galerii XS w Kielcach. Wzięło w niej udział 10 artystów z USA, Hiszpanii, Holandii, Francji, Niemiec, Słowacji i Polski. Na wystawie prezentowana była twórczości wybranych artystów, którzy porzucili awangardową tradycję przedstawiania miasta lub architektury, rozumianych jako pretekst do abstrahowania od rzeczywistości, jej redukowania lub upraszczania. Prezentowana twórczość przejawia się przede wszystkim w strategiach związanych z mappingiem, gdzie mapy, plany i bazy danych stają się punktem wyjścia do obrazowania różnych informacji dotyczących np. populacji, zanieczyszczenia, hałasu itp. Obrazowanie odnosi się też do codziennych zachowań ludzi w prywatnych i publicznych przestrzeniach, a także dotyczy zagadnień pamięci, wspomnień, emocji i wrażeń jakie niosą miasta i ich architektura.
8. DISCURSIVE GEOMETRY – WORDS & SOUNDS, otwarta 5 marca 2021 r. w Galerii XS w Kielcach. Wzięło w niej udział 8 artystów z Austrii, Chile, Danii, Francji, Holandii, Korei Południowej i Niemiec. Na wystawie prezen-

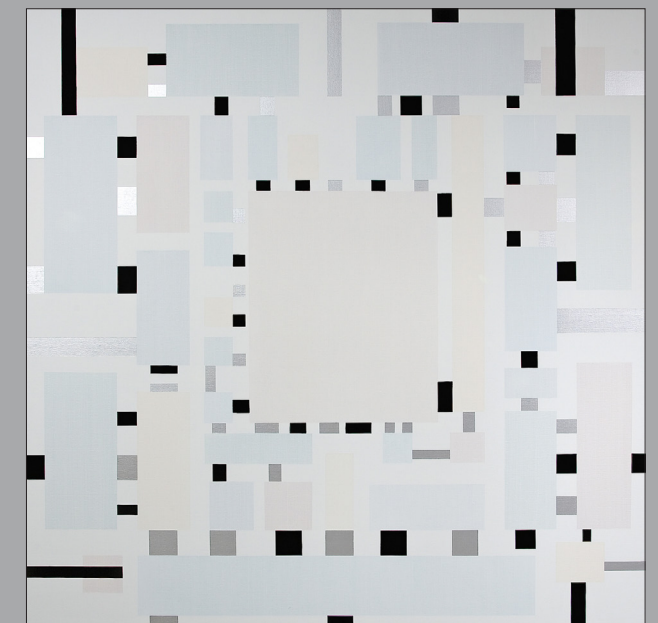
146. Gerhard Hotter, *PYRAMIDS XXXIX*
akryl na MDF / acrylic on MDF, 64x64 cm, 2014
Credit: Courtesy of the Artist

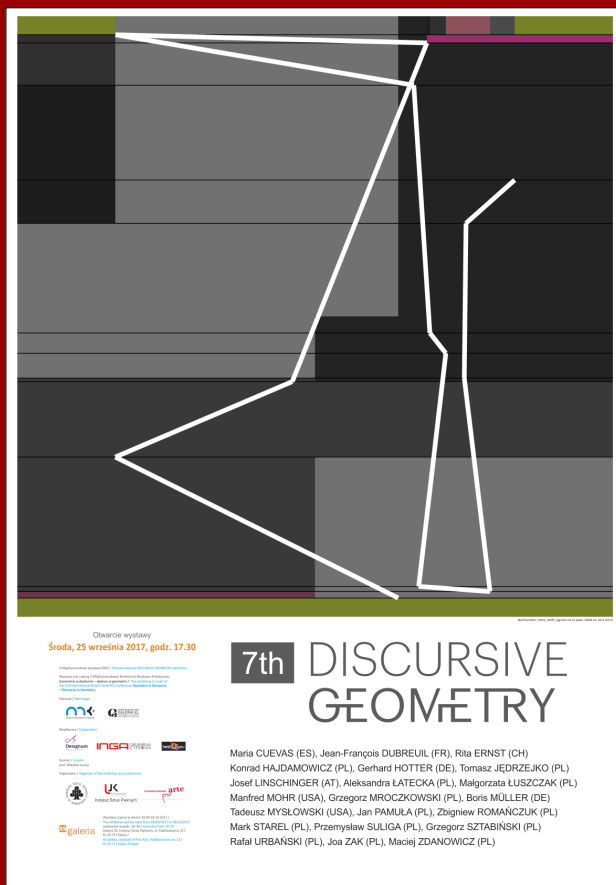
147-150. *DISCURSIVE GEOMETRY*
Galeria XS, XS Gallery, Kielce, 2015

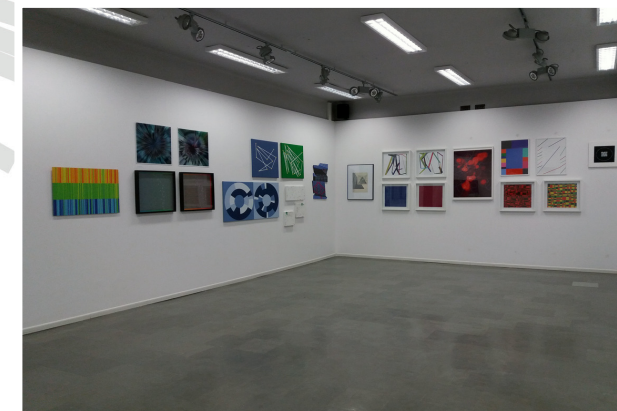
151. Boris Müller, *Poetry on the Road*,
2006
Credit: Courtesy of the Artist

152. Rita Ernst, *Struktruelle Ordnung B 1*
160x160 cm, 2006/07
Credit: Courtesy of the Artist

- also concerns the issues of memory, memories, emotions and impressions that cities and their architecture bring.
8. DISCURSIVE GEOMETRY - WORDS & SOUNDS, opened on 5 March 2021 at the XS Gallery in Kielce. Eight artists from Austria, Chile, Denmark, France, the Netherlands, South Korea and Germany took part in it. The exhibition featured works inspired by music or sounds (sounds of the city, nature, street, media, etc.), mainly paintings and works on paper, as well as computer animations.
 9. DISCURSIVE GEOMETRY – CH-ART, opened on 22 May 2021 at the XS Gallery in Kielce. Six artists from Australia, the Netherlands, Germany and Poland took part in it. The exhibition was devoted to selected artists who use statistical data as well as various diagrams and charts in their work: in painting, works on paper, animations and video.
 10. The calendar ends with an exhibition entitled DISCURSIVE GEOMETRY & MORE opened on 18 March 2022 at the Goldenmark Salon in Warsaw. It was attended by 8 Polish artists.

154-157. 7th DISCURSIVE GEOMETRY
Galeria XS, Kielce / XS Gallery, Kielce,
2017

3. Trzecia wystawa DISCURSIVE GEOMETRY oznaczona numerem 7: Maria CUEVAS (ES), Jean-François DUBREUIL (FR), Rita ERNST (CH), Konrad HAJDAMOWICZ (PL), Gerhard HOTTER (DE), Tomasz JĘDRZEJKO (PL), Josef LINSCHINGER (AT), Aleksandra ŁATECKA (PL), Małgorzata ŁUSZCZAK (PL), Manfred MOHR (USA), Grzegorz MROCZKOWSKI (PL), Boris MÜLLER (DE), Tadeusz MYŚŁOWSKI (USA), Jan PAMUŁA (PL), Zbigniew ROMAŃCZUK (PL), Mark STAREL (PL), Przemysław SULIGA (PL), Grzegorz SZTABIŃSKI (PL), Rafał URBAŃSKI (PL), Joa ZAK (PL).
4. Pierwsza zagraniczna wystawa pt. GÉOMÉTRIE DISCURSIVE (édition parisienne): Rita ERNST (CH), Konrad HAJDAMOWICZ (PL), Gerhard HOTTER (D), Josef LINSCHINGER (A), Jakub MATYS (PL), Grzegorz MROCZKOWSKI (PL), Tadeusz MYŚŁOWSKI (USA), Mark STAREL (PL), Przemysław SULIGA (PL), Joa ZAK (PL)
5. Druga wystawa zagraniczna pt. GEOMETRIA DISCURSIVA (edizione veneziana): Michał Misiak, Grzegorz Mroczkowski, Mark Starel, Olga Ząbroń, Joa Zak.
6. DISCURSIVE GEOMETRY – LANDSCAPE: Steven Baris (USA), Julian Scordato (IT), Jerzy Sojka (PL), Grzegorz Mroczkowski (PL), Magdalena Snarska (PL), Grzegorz Sztabiński (PL).
7. DISCURSIVE GEOMETRY – CITY & ARCHITECTURE: Katarina Balunova (SK), Perrin Blackman (USA), John Francis (F/CAN), Gerard van der Horst (NL), Gerda Kruimer (NL), Marilyn Chapin Massey (F), Tadeusz Myśłowski (USA/PL), OSTER+KOEZLE (D), Gianfranco Spada (IT/ES), Joa Zak (PL).
8. DISCURSIVE GEOMETRY – WORDS & SOUNDS: Janusz Brudniewicz (FR), Peter Holm (DK), Gerhard Hotter (DE), Roland Emile Kuit (NL), Josef Linschinger (AT), Doris Marten (DE), David Mrugala (DE/KOR), Marco Martinez & Cristián Reyes (Chile).
9. DISCURSIVE GEOMETRY – CH-ART: Willem Besselink (NL), Laurie Frick (USA), Kristin McIver (AUS), Mark Starel (PL), Przemek Suliga (PL), Jürgen Wolff (DE).
10. DISCURSIVE GEOMETRY & MORE: Tomasz Jędrzejko, Grzegorz Mroczkowski, Tadeusz Myśłowski, Magdalena Snarska, Mark Starel, Przemek Suliga, Agnieszka Wasiak, Joa Zak

towane były prace inspirowane muzyką lub dźwiękami (dźwięki miasta, przyrody, ulicy, mediów itp.), głównie malarstwo i prace na papierze oraz animacje komputerowe.

9. DISCURSIVE GEOMETRY – CH-ART, otwarta 22 maja 2021 r. w Galerii XS w Kielcach. Wzięło w niej udział 6 artystów z Australii, Holandii, Niemiec i Polski. Wystawa była poświęcona wybranym artystom, którzy w swojej twórczości wykorzystują dane statystyczne oraz różne diagramy i wykresy: w malarstwie, pracach na papierze, animacjach i wideo.
10. Kalendarium zamyka wystawa pt. DISCURSIVE GEOMETRY & MORE otwarta 18 marca 2022 r. w Salonie Goldenmark w Warszawie. Wzięło w niej udział 8 polskich artystów.

LISTA UCZESTNIKÓW LIST OF PARTICIPANTS

1. Pierwsza wystawa DISCURSIVE GEOMETRY: Waldemar Bachmeier (D), Gerhard Hotter (D), Josef Linschinger (A), Wiesław Łuczaj (PL), Grzegorz Mroczkowski (PL).
2. Druga wystawa DISCURSIVE GEOMETRY: Rita Ernst (CH), Gerhard Hotter (D), Josef Linschinger (A), Wiesław Łuczaj / Jakub Matys, Boris Müller (D), Przemysław Suliga (PL), Joanna Zak (PL).

Galerie
ABSTRACT PROJECT

Lieu de création, de réflexion et de diffusion

GÉOMÉTRIE DISCURSIVE
[édition parisienne]

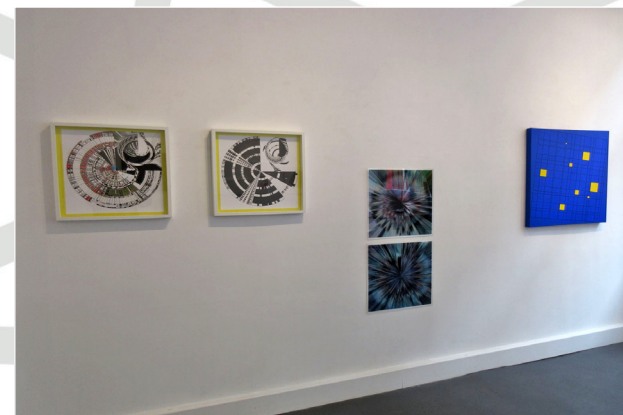
Rita ERNST
Konrad HAJDAMOWICZ
Gerhard HOTTER
Josef LINSCHINGER
Jakub MATYS
Grzegorz MROCKOWSKI
Tadeusz MYSŁOWSKI
Mark STAREL
Przemysław SULIGA
Joa ZAK

#86

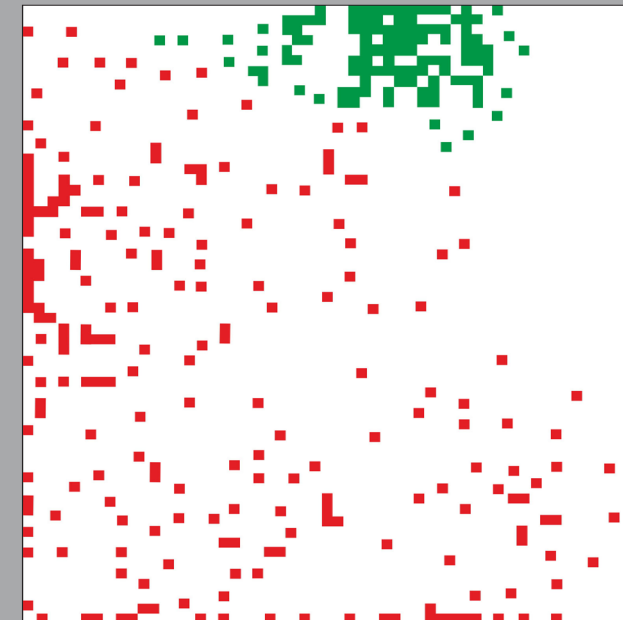
exposition : du 25 avril au 4 mai 2019
vernissage : mercredi 24 avril de 18 h à 21 h
ouvert du mercredi au samedi de 14 h à 19 h

5 rue des Immeubles-Industriels
75011 PARIS
métro Nation

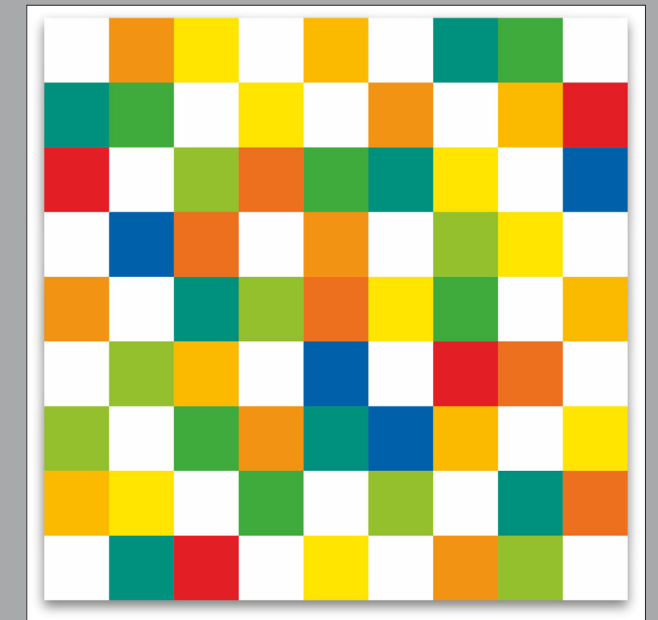
www.abstract-project.com

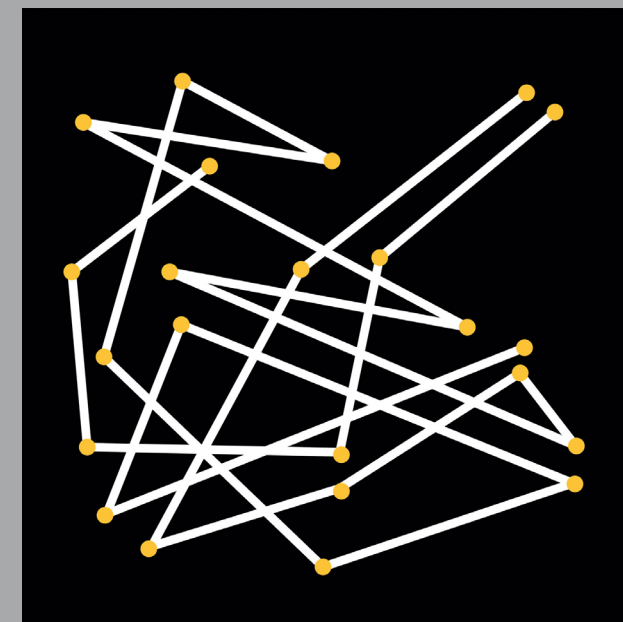
159-162. *GÉOMÉTRIE DISCURSIVE* (édition parisienne) Abstract Project Gallery, Paris, 2019

163. Przemek Suliga

164. Josef Linschinger

165. Joa Zak

166. Mark Starel

GEOMETRIA DISCURSIVA
(edizione veneziana)

VENICE EXHIBITION GALLERY

Michał MISIAK
Grzegorz MROCZKOWSKI
Mark STAREL
Olga ZABRON
Joa ZAK

Inaugurazione:
venerdì, 13 settembre 2019, ore 19.00
La mostra rimarrà aperta fino al
22 settembre 2019

a cura di Mark Starel
coordinamento: Alina Picazio

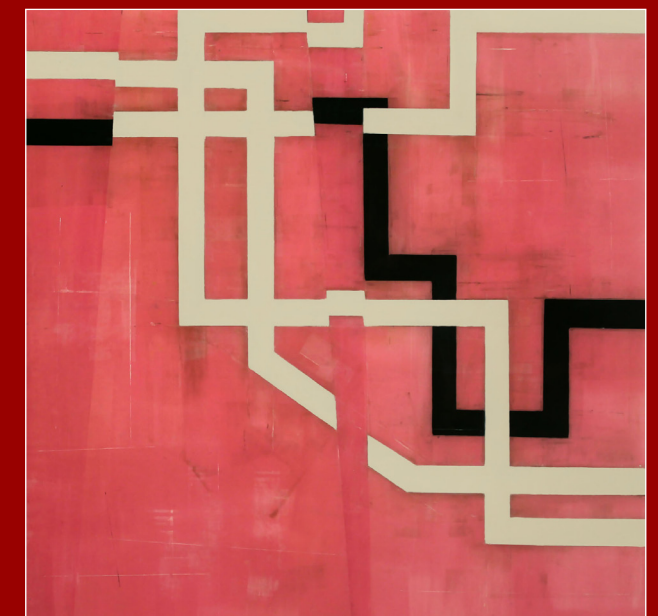
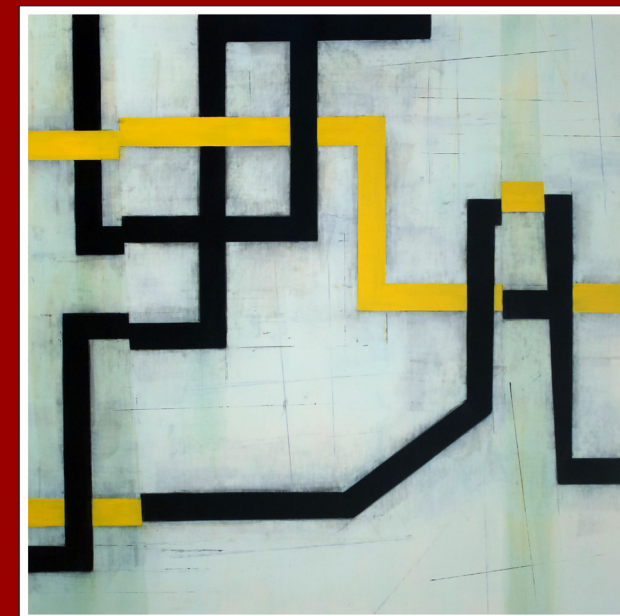
Venice Exhibition Gallery / Calle dei Fusieri 4463 / Venezia

mostra patrocinata da:

168-172. GEOMETRIA DISCURSIVA (edizione veneziana)
Venice Exhibition Gallery, Weneccja, Włochy / Venice, Italy,
2019

Fotografia na górze po prawej / Top photo on the right:
Michał Misiak, Olga Aglo Ząbroń, Federica Pozzi (Venice
Exhibition Gallery), Joa Zak, Mark Starel

XS galeria
Otwarcie wystawy
23 stycznia 2020, godz. 14

W Galerii XS
Instytut Sztuki Współczesnej
Prof. Stanisław
Umiastowski Instytut Sztuki Współczesnej
ul. Piłsudskiego 122
20-717 Kielce

Wystawa czynna do 14 lutego 2020
codziennie w godz. 10-18

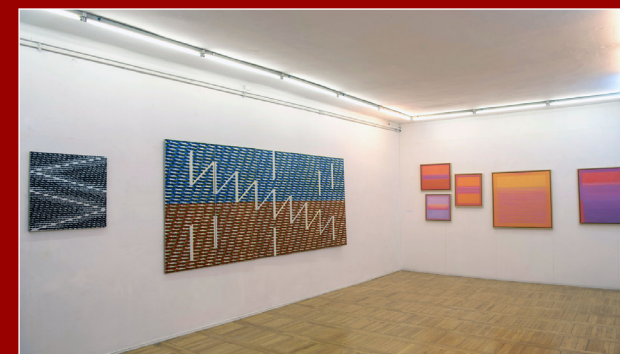
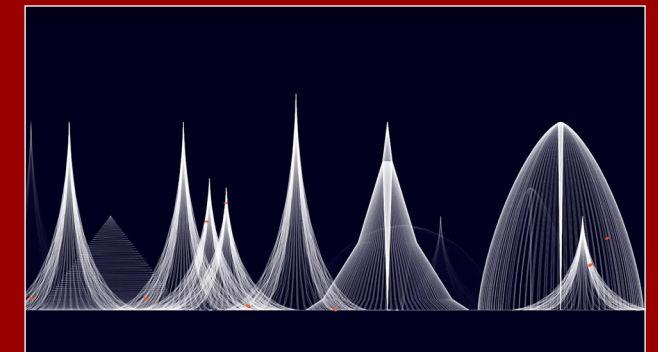
Kurator: prof. Wiesława Kuryś
i dr Mark Starel

UK
Instytut Sztuki Współczesnej
DISCURSIVE
GEOMETRY

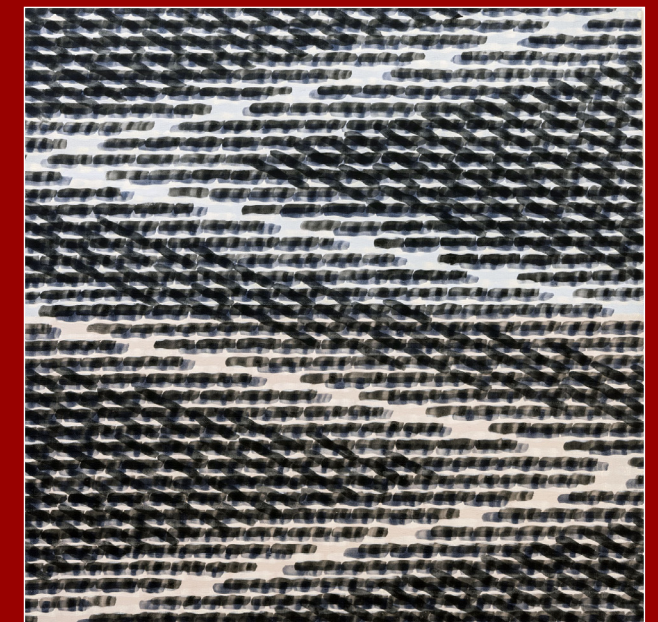
DISCURSIVE GEOMETRY
LANDSCAPE

STEVEN BARIS, USA
JULIAN SCORDATO, IT
JERZY SOJKA, PL

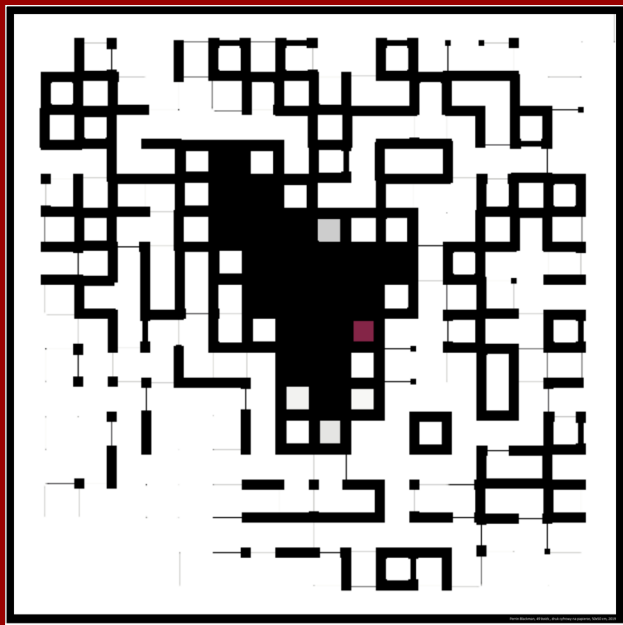
GRZEGORZ MROCZKOWSKI, PL
MAGDALENA ŚNARSKA, PL
GRZEGORZ SZCABIŃSKI, PL

174-175. DISCURSIVE GEOMETRY - LANDSCAPE
Galeria XS, Kielce / XS Gallery, Kielce, 2020

176-178. Autorzy prac, od góry / Authors of works, from the
top: Steven Baris, Julian Scordato, Grzegorz Mroczkowski

xs galeria

Chopinowskie 27
100-000 Warszawa, Poland

Wystawy organizowane w ramach projektu "Kultura w Warszawie"

Wystawa otwarta do 27 marca 2020, godz. 14-18

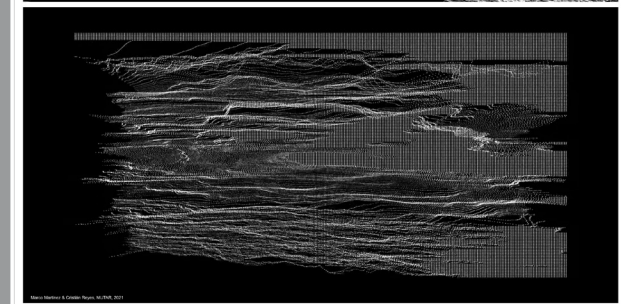
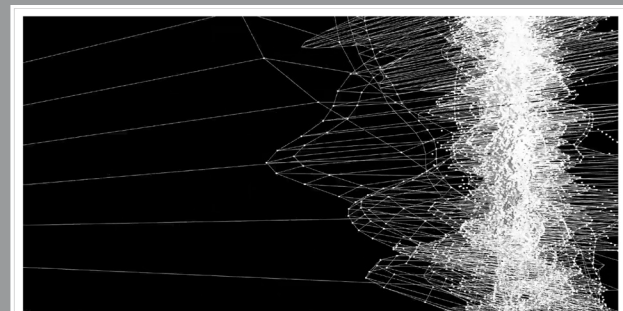
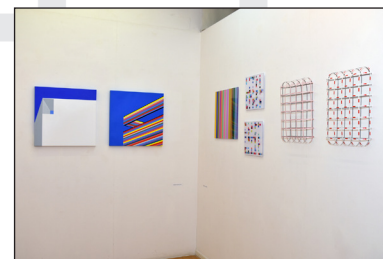
Wstęp wolny

DISCURSIVE GEOMETRY

DISCURSIVE GEOMETRY CITY & ARCHITECTURE

KATARINA BALUNOVA, SK
PERRIN BLACKMAN, USA
JOHN FRANCIS, F/CAN
GERARD VAN DER HORST, NL
GERDA KRUIJMER, NL

MARILYN CHAPIN MASSEY, F
TADEUSZ MYŚLIŃSKI, USA/PL
OSTER+KOEZLE, D
GIANFRANCO SPADA, IT/ES
JOA ZAK, PL

xs galeria

Chopinowskie 27
100-000 Warszawa, Poland

Wystawy organizowane w ramach projektu "Kultura w Warszawie"

Wystawa otwarta do 27 marca 2021, godz. 14-18

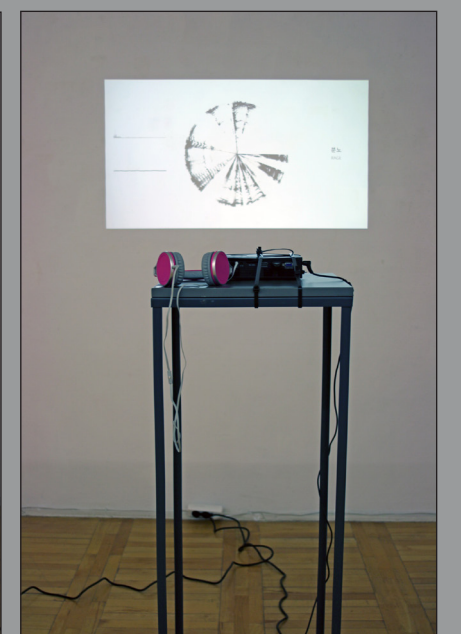
Wstęp wolny

DISCURSIVE GEOMETRY

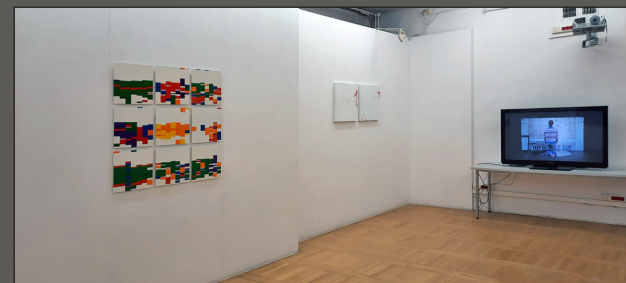
DISCURSIVE GEOMETRY WORDS & SOUNDS

JANUSZ BRUDNIEWICZ, FR
PETER HOLM, DK
GERHARD HOTTER, DE
ROLAND EMILE KUIT, NL

JOSEF LINSCHINGER, AT
DORIS MARTEN, DE/KOR
DAVID MRUGALA, DE/KOR
MARCÓ MARTÍNEZ & CRISTIÁN REYES, CHILE

187-192. Autorzy prac / Authors of works: Roland Emile Kuit, Janusz Brudniewicz, David Mrugala
Powyżej / Above: Doris Marten, Gerhard Hotter

KS galeria
Pracownia artystyczna
ul. Szucha 35
00-637 Warszawa
tel. 22 624 21 21, 624 21 12
www.ksgaleria.pl

**DISCURSIVE GEOMETRY
CH-ART**

WILLEM BESSELINK, NETHERLANDS
LAURIE FRICK, USA
KRISTIN MCIVER, AUSTRALIA
MARK STAREL, POLAND
PRZEMEK SULIGA, POLAND
JÜRGEN WOLFF, GERMANY

Official exhibition at Goldenmark Showroom
Z górną 206, Warszawa, 18-30 MARCA 2022
On May 30, 2021, the gallery will be active!

GOLDENMARK DISCURSIVE GEOMETRY

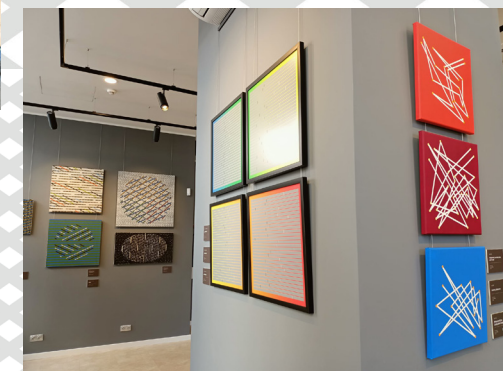
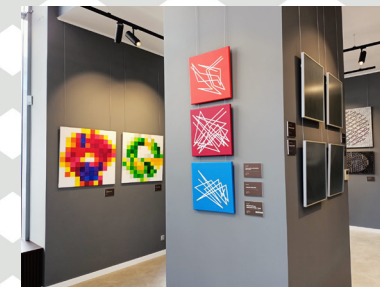
DISCURSIVE GEOMETRY & MORE

Tomasz Jędrzejko
Grzegorz Mroczkowski
Tadeusz Mysłowski
Magdalena Snarska
Mark Starel
Przemek Suliga
Agnieszka Wasiak
Joa Zak

WERNISAŻ
18 MARCA 2022
GODZ. 19:00

WYSTAWA
18.03-30.04.2022

SALON GOLDENMARK
PLAC KONSTYTUCJI 6
WARSZAWA

197-206. DISCURSIVE GEOMETRY & MORE
Salon Goldenmark, Warszawa / Goldenmark Showroom, Warsaw, 2022

Drugie zdjęcie od góry / Second photo from the top:
Grzegorz Mroczkowski, Joa Zak, Tadeusz Mysłowski, Mark Starel, Magdalena Snarska, Tomasz Jędrzejko, Przemek Suliga

